

Oud-Limburgse Schuttersfederatie

OPGERICHT 1937

Normen voor deelname aan
wedstrijden in de categorie

Oude Exercitie

Versiebeheer

Versie	datum	omschrijving wijziging
Eerste druk, Revisie 0	2007 (OLS-Bestuur)	
Eerste druk, Revisie 1	1 januari 2009 (OLS Bestuur)	Wijziging Hoofdstuk 4.1 en 4.2 ALV 11 oktober 2008
Eerste druk, Revisie 2	1 mei 2009 (OLS Bestuur)	Wijziging type fout Hoofdstuk 3.3, art. 2 en 7; 3.4, art. 2 en 7; Hoofdstuk 4.1 art. 12 en 4.2 art. 11, Toevoeging ongepoetst zilver Hfdstuk 2.1 art.6 Hfdstuk 2.4 art. 6
Eerste druk, Revisie 3	1 mei 2010 (OLS Bestuur)	Toevoeging opstelling kleine schutterijen in de Nieuwe Exercitie en samenstelling Normencommissie
Eerste druk, Revisie 4	juni 2013	Wijzigingen ALV 2 maart 2013
Eerste druk Revisie 5	Mei 2014	Wijzigingen ALV 8 maart 2014
Eerste druk Revisie 6	April 2015	Wijzigingen ALV 7 maart 2015
Eerste druk Revisie 7	Oktober 2015	Wijzigingen ALV 3 oktober 2015
Eerste druk Revisie 8	Maart 2016	Wijzigingen ALV 5 maart 2015
Eerste druk Revisie 9	April 2017	Wijzigingen ALV 4 maart 2017
Eerste druk Revisie 10	Oktober 2018	Wijzigingen ALV 6 oktober 2018
Eerste druk Revisie 11	Maart 2020	

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	3
VOORWOORD	5
0.0 DOEL VAN DE NORMEN	7
0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN.....	8
0.2 OPSTELLING OUDE EXERCITIE.....	10
1. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN TIJDENS DE OPTOCHT.....	12
1.1 BESTE HOUDING.....	12
1.2 MOOISTE GEHEEL.....	13
1.3 BESTE DEFILÉ	16
1.4 BESTE TAMBOUR-MAÎTRE	18
1.5 BESTE COMMANDANT	20
1.6 BESTE VAANDELDRAGER.....	21
1.7 BESTE BORDJESDRAGER.....	23
1.8 BESTE STANDAARDRUITER.....	24
2. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN OP HET FEESTTERREIN	25
2.1 MOOISTE KONING	25
2.2 MOOISTE KONINGIN.....	27
2.3 MOOISTE SCHUTTERSKONINGIN.....	28
2.4 MOOISTE KONINGSPAAR.....	30
2.5 MOOISTE KEIZER.....	31
2.6 MOOISTE KEIZERIN	33
2.7 MOOISTE SCHUTTERSKEIZERIN.....	35
2.8 MOOISTE KEIZERSPAAR.....	37
2.9 MOOISTE HOFDAME(GROEP)	38
2.10 MOOIST GEKLEDE GENERAAL.....	39
2.11 MODELSTE GENERAAL.....	40
2.12 BESTE BIELEMAN(GROEP).....	42
2.13 BESTE SAPPEUR(GROEP)	44
2.14 BESTE MARKETENTSTER(GROEP).....	46
2.15 BESTE SOETELAARSTER(GROEP).....	48
2.16 BESTE HOSPITAALSOLDAAT	50
3. VENDELZWAAIEN.....	51
3.1 VENDELEISEN	51
3.2 VENDELEN.....	52
3.3 VERKLARINGEN RUBRIEKEN	54
4. EXERCITIE	57
4.1 EXERCITIEPROGRAMMA OUDE EXERCITIE	57
5. AFBEELDINGEN EN VERRICHTINGEN	61
5.1 SABELONDERDELEN	61
5.2 DRAAGHOUDING SABEL	62
5.3 DEFILÉ, STOKBEWEGINGEN TAMBOUR-MAÎTRE	65
5.4 STOKBEWEGINGEN VOLGENS EXERCITIEREGLEMENT	66
5.5 DRAGEN ONDERSCHIEDINGEN IN COMBINATIE MET WEDSTRIJDZILVER.....	67
5.6 BIJLAGE BIJ MODELSTE GENERAAL.....	69
5.7 VOORBEELD FOTO's	74

VOORWOORD

OUD-LIMBURGSE SCHUTTERS-FEDERATIE WEDSTRIJDNORMEN VOOR OPTOCHT EN OVERIGE WEDSTRIJDEN VOOR OUDE EXERCITIE OP HET FEESTTERREIN TIJDENS HET O.L.S. FEEST

OUDE EXERCITIE 1^e DRUK Revisie 11

In deze uitgave zijn een aantal tekstuele wijzigingen of aanpassingen opgenomen.
Deze uitgave wordt integraal op de website www.olsfederatie.com geplaatst.

Deze wijzigingen c.q. aanpassingen zijn opgenomen in de samenvatting onder Hoofdstuk 6.
Daarnaast zijn de wijzigingen najaar opgenomen in de normen in de kleur **geel**.

Theo Looijmans
Voorzitter Normencommissie

Vragen over de normen kunnen, schriftelijk of per e-mail, worden gesteld aan het:
Secretariaat van de Normencommissie
normencommissie@olsfederatie.com

Vragen of voorstellen tot wijziging van de normen dienen **via** het secretariaat van het Bondsbestuur
schriftelijk of per e-mail te worden ingediend bij het:
Secretariaat van de OLS
Dhr. B. van Lierop
Vossestaart 1
5803 LN Venray
secr.olsfederatie@olsfederatie.com

Juryleden dienen vragen over de normen in te dienen via het secretariaat van de jury:
normencommissie@olsfederatie.com

NORMENCOMMISSIE

Samenstelling normencommissie

Voorzitter:
theofoymans@gmail.com

Th. Looijmans

Secretaris:
normencommissie@olsfederatie.com

Marijke F.A.M. Poolen

Leden:

**Schuttersbond Eendracht Born-Echt
R.K. Zuidlimburgse Schuttersbond
Schuttersbond Sint Gerardus
Maas en Kempen
Schuttersbond Eendracht Maakt Macht Weert
Schuttersbond Berg en Dal
Midden-Limburgse Schutters Bond
Schuttersbond Juliana
Schuttersbond De Maasvallei
VZW De Lommelse Schuttersgilden**

**F. van Hal
J.K.H. Duckers
L.C.H. Hazen
I. van Geebelen en D. Simons
M. Beelen
vacature
M. Joris
H. Stevens
H. van Lierop
*vacature***

0.0 DOEL VAN DE NORMEN

Wedstrijdnormen Oude Exercitie voor het Oud Limburgs Schuttersfeest (en eventueel de Bondsfeesten).

Het doel van de normen is, de voorwaarden te scheppen voor een zo reëel en objectief mogelijke beoordeling van de verenigingen en de individuele deelnemers aan de zogenaamde overige wedstrijden tijdens het OLS-feest en eventueel de Bondsfeesten.

Het doel is daarom tweeledig:

1. Als handleiding voor de juryleden.
2. Als handleiding voor de verenigingen en individuele deelnemers.

Ad. 1.

Voor de beoordeling van de wedstrijden tijdens het OLS - feest is een groot aantal juryleden nodig. De jury wordt, onder supervisie van het federatiebestuur, door de jurycommissie samengesteld uit bondsjuryleden en juryleden die van buiten de bonden komen.

Als regel wordt iedere wedstrijd beoordeeld door **twee juryleden**.

Een gelijke benadering door de jury ten opzichte van de wedstrijden is noodzakelijk, om te voorkomen dat te grote puntenverschillen ontstaan. Dit wil echter niet zeggen dat de punten, door deze twee juryleden gegeven, gelijk moeten zijn. Voorafgaand aan een beoordeling overleggen de beide juryleden over het per onderdeel minimaal toe te kennen aantal punten. Een verschil in beoordeling is acceptabel, daar de plaats en het moment van beoordeling van de beide juryleden niet hetzelfde is. Tijdens de optocht vindt er na het defilé geen beoordeling meer plaats.

Toe te kennen waardering per rubriek uit de reeks 0 t/m 10 (100)	Omschrijving van het geconstateerde niveau, de prestatie, kwaliteit enz.
Van 0,0 tot en met 4,9 (0 – 49,5)	Zeer slecht, onvoldoende
Van 5,0 tot en met 5,9 (50 – 59,5)	Matig met meerdere tekortkomingen
Van 6,0 tot en met 6,9 (60 – 69,5)	Matig met enkele tekortkomingen
Van 7,0 tot en met 7,9 (70 – 79,5)	Goed met meerdere schoonheidsfouten
Van 8,0 tot en met 8,9 (80 – 89,5)	Goed met enkele schoonheidsfouten
Van 9,0 tot en met 10 ! (90 – 100)	Uitstekend, (<i>nagenoeg</i>) foutloos

Ad 2

Als richtlijn en handleiding **voor de verenigingen** en de **individuele deelnemers**.

Iedere norm is onderverdeeld in rubrieken met gegevens waarop een jurylid haar/zijn totale beoordeling baseert.

Om tot een goede puntenwaardering te kunnen komen, is het voor de verenigingen en de individuele deelnemers noodzakelijk, minimaal aan de gegevens in deze rubrieken te voldoen.

Het is uiteraard niet mogelijk, om voor iedere norm alles tot in detail te omschrijven.

Het zijn hoofdregels en ook als zodanig bedoeld.

Dat echter ook wordt gelet op kleinere, niet omschreven details, bijvoorbeeld de uitmonstering op een uniform, kleine beschadigingen, goede verzorging enzovoort, ligt voor de hand.

Het is dus zowel aan de verenigingen, als aan de deelnemers individueel, er zorg voor te dragen dat alles tot in de puntjes verzorgd is en dat aan de gehele norm de nodige aandacht wordt besteed.

Omdat ook in de praktijk is gebleken, dat deelnemers aan de (terrein)wedstrijden **niet op de hoogte** waren van de voor hen geldende normen en daardoor **lagere beoordelingscijfers** behaalden, verdient het aanbeveling om per vereniging een persoon aan te wijzen, die met de deelnemers aan wedstrijden de voor hen geldende normen doorneemt en attendeert op de beoordelingspunten.

0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN

Voor wedstrijden die tijdens de optocht beoordeeld worden, gelden de volgende algemene richtlijnen:

1. De wedstrijden worden door **twee** juryleden beoordeeld.
2. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, geeft zich van tevoren bij het wedstrijdsecretariaat voor dit onderdeel op en neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue). Elke vereniging moet deelnemen met één koning voorzien van koningszilver, een vaandeldrager met vaandel en ten minste één tamboer met slaande trom.
3. **Onderscheidingen**
 - het dragen van onderscheidingen samen met wedstrijdzilver of medailles is toegestaan;
 - indien onderscheidingen samen met wedstrijdzilver of medailles zichtbaar worden gedragen, dienen deze ordelijk en netjes gerangschikt te worden bevestigd;
 - voor de wijze van het dragen van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdzilver of medailles wordt verwezen naar de tekeningen opgenomen in AFBEELDINGEN, Paragraaf 5.4;
 - wanneer meerdere onderscheidingen naast elkaar of gezamenlijk op een baton (draagbalk) worden geplaatst zijn het of allemaal originele onderscheidingen of allemaal miniaturen;
 - een onderscheiding mag nooit bedekt zijn door kleding of uitmonstering;
 - het op correcte wijze dragen van de onderscheidingen en wedstrijdzilver of medailles zal mede in de beoordelingen worden betrokken.

De onderscheidingen worden gedragen

- bij een met **één rij knopen** tot aan de hals gesloten tuniek **op de linkerborst tussen de 2e en 3e knoop** (de meest belangrijke onderscheiding zoveel mogelijk naar het borstbeen toe);
- bij een met **twee rijen knopen** tot aan de hals gesloten tuniek **midden voor het lichaam, tussen de 2e en 3e knoop** (de meest belangrijke onderscheidingen zoveel mogelijk naar de rechterzijde van het lichaam toe);
- bij overige uniformen op de linkerborst;
- bij hoge uitzondering, wanneer één of meer onderscheidingen afgedekt worden door een organieke toevoeging aan het officiële tenue, (bijv. bandelier vaandeldrager) mogen deze i.p.v. op de linkerborst, RECHTS gedragen worden.

De volgorde van belangrijkheid van de onderscheidingen

- de door of namens de Kroon verleende eretekens,
- de door of namens de Heilige Stoel verleende onderscheidingen,
- de op het schutters- en gildewezen betrekking hebbende en door de **Oud-Limburgse Schuttersfederatie** als zodanig erkende onderscheidingen;
- hierbij geldt het ereteken van **De Edele Eed-Broederschap van de Soevereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus** als de meest belangrijke onderscheiding.

Voorgaande is een handreiking hoe onderscheidingen moeten worden gerangschikt, of de genoemde onderscheidingen op het schuttersuniform gedragen worden is de verantwoordelijkheid van de persoon zelf en afhankelijk van de voorschriften die bij de verkregen onderscheiding horen. De enige die een op- of aanmerking kan en mag maken, wanneer een drager van een onderscheiding deze zou dragen in strijd met de voorschriften, is diegene die de onderscheiding heeft verleend.

Het dragen van, door of namens de Kroon verleende eretekens, tijdens de optocht en/of op het wedstrijdterrein, zal geen invloed hebben op de beoordeling.

4. Bij feesten, waarbij de koning/koningin (keizer/keizerin) **het defilé afnemen, nigen** de koning/koningin (keizer/keizerin), omdat zij dan vrij staan en hiertoe in de gelegenheid zijn, naar de voorbij trekkende keizer/keizerin en/of koningin/koningin.

5. Er is geen deelnemende vereniging, die een vaandel heeft uitgereikt gekregen door of namens ZM de Koning der Nederlanden. Het nijken van het vaandel aan deze autoriteit is derhalve niet nader uitgewerkt bij het onderdeel 'beste vaandeldrager'.

6. Het **vertrek** per vereniging bij aanvang van de optocht moet plaats vinden op **eerste afroep** van de regelingscommissie. Indien een vereniging te laat vertrekt, kan dit tot gevolg hebben, dat ze uitgesloten wordt van de prijzen die tijdens de optocht behaald kunnen worden. Iedere vereniging dient het toegewezen optochtnummer duidelijk leesbaar mee te voeren en onder dit nummer in de optocht aanwezig te zijn. Is men door overmacht te laat dan dient dit, met opgave van redenen, aan de regelingscommissie te worden gemeld.

7. **Tijdens de optocht** dient een **afstand van 50 meter + 10 meter of 50 meter - 10 meter (mitsdien tussen 40 en 60 meter)** tussen de verenigingen te worden bewaard.

8. De **wedstrijden tijdens de optocht** worden beoordeeld in 4 categorieën, te weten:

- oude exercitie;
- nieuwe exercitie gewapend dan wel ongewapend;
- Belgische exercitie;
- gilde exercitie.

Voor deze categorieën gelden bij diverse beoordelingspunten andere richtlijnen, zoals bijvoorbeeld verschil in paradepas tussen oude en nieuwe exercitie.

Deze verschillen in reglementen zijn te vinden in de betreffende normenboekjes en reglementen per categorie.

Voor wedstrijden die op het wedstrijdterrein beoordeeld worden, gelden de volgende algemene richtlijnen:

1. De wedstrijden worden door **twee** juryleden beoordeeld.

2. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, geeft zich van tevoren voor dit onderdeel op en neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenu).

3. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling op het wedstrijdterrein, dient vooraf aan de optocht deelgenomen te hebben.

4. Ter bevordering en stimulering van de jeugd als lid van een schutterij mogen jeugdige schutters als bijv. bieleman, sappeur, marketenster, soetelaarster, hospitaalsoldaat, vlaggendrager of vendelier uittreden op het wedstrijdterrein en ontvangen hiervoor als stimulans en blijk van waardering van deelname een aandenken.

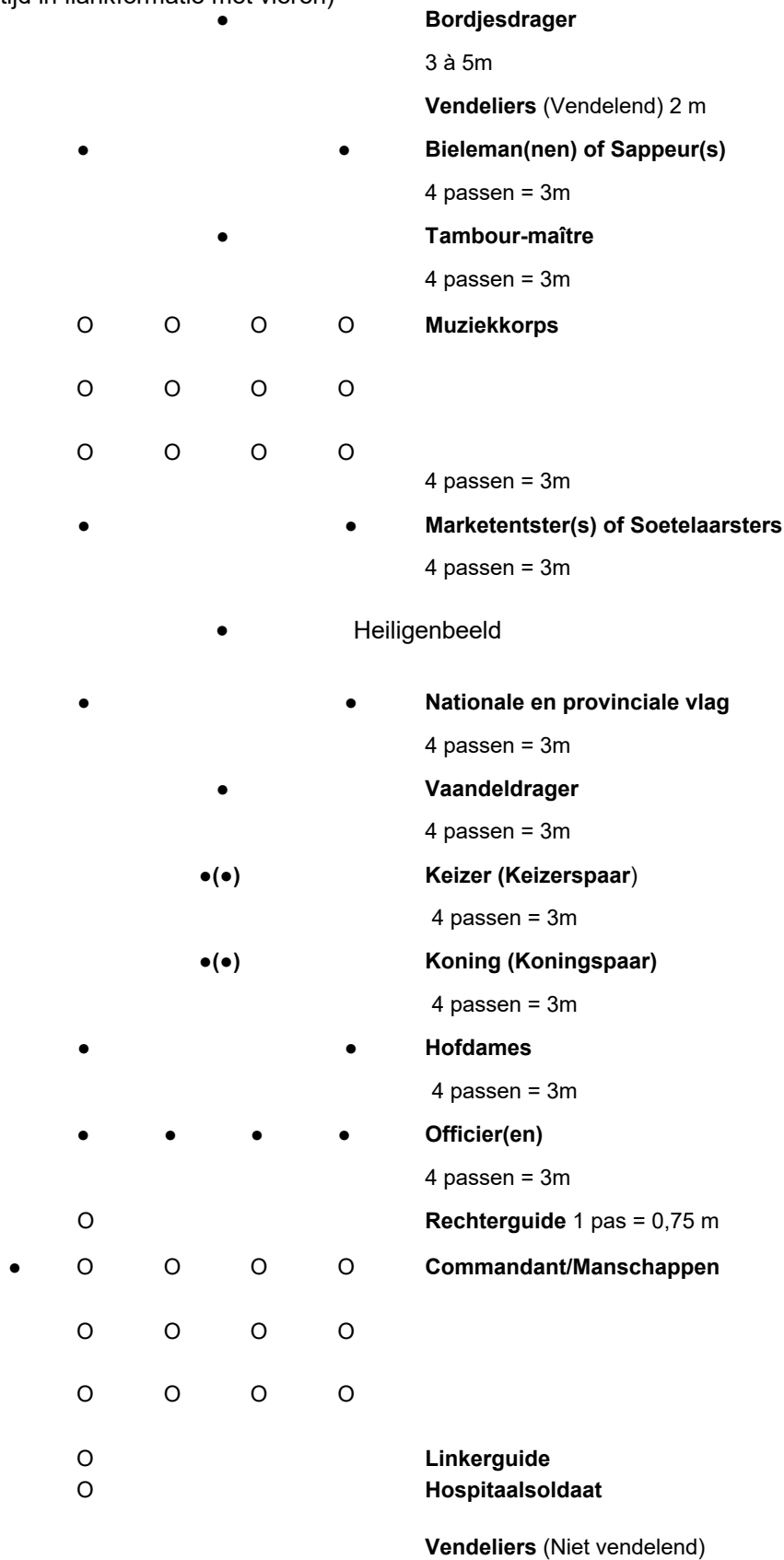
Onder jeugd wordt in deze normen verstaan: hij/zij die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt.

5. Van iedere schutterij die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling met goed resultaat op het wedstrijdterrein in de uitvoering van de exercitie, dienen de oefeningen te worden uitgevoerd conform No. 92 het reglement der exercitiën op de infanterie, d.d. 9 november 1914, IIe Afd. No 85.

6. Diverse beoordelingspunten eisen een exacte omschrijving. Deze omschrijvingen, overgenomen uit het exercitiereglement, zijn dan in de betreffende norm opgenomen.

0.2 opstelling OUDE EXERCITIE

(altijd in flankformatie met vieren)

Vendeliers lopen voorop indien ze vendelen; vendelen ze niet dan lopen zij achteraan.

Toelichting

- Tussen de rotten en in de rotten conform Militair reglement nr. 92: Reglement op de exercitiën der infanterie 1914 DVO 9 November 1914. 11e afd. No. 85. Eerste gedeelte, punt 67 en 70.
- De afstand tussen de afzonderlijke rotten:
In de flankformatie met vieren komt de ruimte tussen de afzonderlijke rotten overeen met ongeveer een dubbele armlengte en bedraagt ca. 120 cm.
- De afstand in de rotten:
In de flankformatie met vieren komt ruimte tussen de manschappen in een rot ongeveer overeen met de ruimte die bepaald wordt door de rechterhand op de heup te plaatsen, met de duim naar achter, de overige vingers aaneengesloten naar voren en daarbij de rechterelleboog in de lijn van het rot brengen, de arm van de nevenman even raken.
Is de rechterhand bezet (bijvoorbeeld door muziekinstrument, officieren of manschappen) dan blijft, bij het beoordelen van de tussenruimte, de hand op zijn plaats.
- Het staat de verenigingen vrij om het konings- of keizerspaar te escorteren.
Zijn beiden binnen de vereniging voorhanden, ook dan staat het vrij om een of beide onderdelen te escorteren.
Escorteren vindt plaats door subalterne officieren (2e luitenant, 1e luitenant en kapitein) en/of hoofdofficieren.
Bij het defilé is de plaats van de commandant, de guides en de hospitaalsoldaat aan de zijde van de autoriteiten.
De hoogste officieren (in rang) lopen op een binnenplaats.
- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van de schutterij bij het onderdeel dat zij uitbeelden.
- Indien de hierboven genoemde onderdelen deel uitmaken van de vereniging, dient de hierboven gegeven volgorde aangehouden te worden.

1. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN TIJDENS DE OPTOCHT

1.1 BESTE HOUDING

Toelichting

- iedere schutterij, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue);
- beoordeling vindt plaats op twee plaatsen **tijdens de optocht, vóór het defilé**;
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement, of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst;
- grootte, samenstelling en uniformering van de schutterij zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. GERICHTHEID

- in de rotten en tussen de diverse onderdelen van de schutterij, muziekkorps, officieren en manschappen;
- gerichtheid, d.w.z. in lijn blijven tijdens de mars, zowel op rechte stukken, alsook in flauwe en of haakse bochten van de weg.

2. AFSTANDEN

- tussen de rotten en in de rotten conform Militair reglement nr. 92: Reglement op de exercitiën der infanterie 1914 DVO 9 November 1914. Ite afd. No. 85. Eerste gedeelte, punt 67 en 70;
- tussen de diverse onderdelen van de schutterij conform paragraaf 0.2.

3. MARS - TEMPO - UITVOERING

Volgens artikel 22 van het exercitiereglement.

Artikel 22: de gewone pas wordt aangenomen op het commando: voorwaarts=MARSCH

Uitvoering:

- aanmarcheren met het linkerbeen;
- gedurende het gaan helt het bovenlijf naar voren;
- bij iedere pas wordt het licht gebogen heen, met de punt van de voet een weinig naar buiten gekeerd, dicht langs de grond vooruit gebracht en zonder stampen neergezet;
- de hiel raakt het eerst de grond, het lichaamsgewicht wordt snel, doch geleidelijk op de bal van voet en daarna op de tenen overgeplaatst;
- de armen worden natuurlijk bewogen (gebalde vuist met de duim boven)

4. DRAAGWIJZE WAPENS

Draaghouding Sabel

- de draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL.

Draaghouding geweer

- het geweer aan en achter de rechterschouder hangen, de hiel van de kolf nagenoeg loodrecht boven de punt van de rechtervoet;
- de hand, de geweerriem omvattende, met de knokkels van de vuist verticaal, naar beneden laten glijden tot de duim een handbreedte onder okselhoogte gekomen is.

5. HOUDING MANSCHAPPEN TIJDENS HET MARCHEREN

- er wordt streng gelet op het stipt reageren op gegeven bevelen, op rondkijken, kauwgum gebruik, roken en praten.

6. ALGEMENE INDRUK

- de algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van uitvoering.

1.2 MOOISTE GEHEEL

Toelichting

- iedere schutterij, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in volledig tenue (geen zomertenu);
- beoordeling geschiedt tijdens de optocht;
- tussen de diverse onderdelen van de schutterij, muziekkorps, officierengroep, gewapende of ongewapende leden, dient een bepaalde evenwichtigheid van de bezetting van deze onderdelen te bestaan;
- het aspect, aanzicht van de schutterij mag niet verloren gaan door bijvoorbeeld een zeer groot muziekkorps, gevolgd door enkele officieren en gewapende of ongewapende leden;
- ook een kleine schutterij kan **een evenwichtige samenstelling** hebben en daardoor bijdragen aan een mooi geheel.

Bij de beoordeling ligt de nadruk op een evenwichtige samenstelling, kleurcombinatie, uniformering en uitrusting.

De uitvoering van de exercitie is niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

Ter bevordering en stimulering van de jeugd als lid van een schutterij worden:

- jeugdige bielemannen;
- jeugdige sappeurs;
- jeugdige tambour-maitre;
- jeugdige vlaggendrager(s);
- jeugdige marketentsters of soetelaarsters;
- jeugdige hofdame(s);
- jeugdige hospitaalsoldaat;

toegestaan. Zij worden echter tijdens de optocht niet in de beoordeling meegenomen.

Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van de schutterij bij het onderdeel dat zij uitbeelden.

Het deelnemen door een lid van de schutterij in een rolstoel of scootmobiel, vanwege een lichamelijke beperking, is toegestaan. Bij de beoordeling wordt dit aspect buiten beschouwing gelaten; hiervoor worden derhalve geen punten in mindering gebracht.

Vreemde elementen in de schutterijen moeten worden geweerd.

Hieronder worden onder meer verstaan:

- clowneske elementen;
- muziekgezelschappen, zoals joekskapellen e.d.
- reclame;

Als dergelijke elementen **wel meedoen**, worden zij als **minpunten** aangemerkt.

Indien de nationale en/of provinciale vlag word(t)(en) meegedragen dien(t)(en) de vlag(gen) de juiste afmetingen te hebben: verhouding hoogte: lengte is 2 : 3. De nationale en provinciale vlag zijn de enige vlaggen die mogen worden meegedragen. De provinciale vlag mag **NOOIT** groter zijn dan de nationale vlag. **Andere dan de hiervoor genoemde vlaggen zijn derhalve niet toegestaan, behoudens het dragen van vlaggen/vlaggetjes door jeugdige deelnemers.**

De nationale en/of provinciale vlag dient vóór het verenigingsvaandel, standaard of drapeau te worden meegevoerd.

Ze kunnen op twee manieren tijdens de optocht worden meegevoerd:

- achter elkaar, en wel op die afstand dat de vlaggen elkaar niet kunnen raken, met dien verstande dat de nationale vlag vóór de provinciale vlag gaat.
- naast elkaar, waarbij de belangrijkste (=nationale) vlag aan die zijde wordt geplaatst waar de autoriteiten en eregasten zich bevinden tijdens het defilé.
Dus de opstelling is hier dan als volgt:
de nationale vlag aan de zijde van het defilé
daarnaast de provinciale vlag

in het midden achter deze vlaggen wordt het verenigingsvaandel, standaard of drapeau opgesteld.

(Dus in een driehoek, met de punt naar achteren gericht.)

Tijdens het defilé mag alleen het verenigingsvaandel, standaard of drapeau nijgen. De nationale en/of provinciale vlag blijven rechtop.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMITEIT VAN HET GEHEEL

- **uniformiteit in kleding en uitrusting** tussen de diverse onderdelen van de schutterij;
- kleurafstemming van de uniformen voor zover niet reeds historisch voorgeschreven;
- uniformiteit van schoeisel, sokken of kousen, anklets en/of slobkousen;
- staat van onderhoud van de uniformen, wapens, instrumenten e.d.

2. ALGEHELE SAMENSTELLING

Verhouding tussen het aantal leden van de onderdelen der schutterij

- muziekkorps;
- marketentster(s) of soetelaarster(s);
- officierengroep;
- gewapende of ongewapende manschappen.

Volgorde (zie paragraaf 0.2)

- standaardruiter;
- bordjesdrager;
- vendeliers (indien gevendeld wordt);
- bieleman(nen) of sappeur(s);
- tambour-maître;
- muziekkorps;
- marketentster(s) of soetelaarster(s);
- heiligenbeeld;
- vaandeldrager;
- keizer (keizerspaar);
- koning (koningspaar);
- hofdame(s);
- de hoogste officieren (in rang) lopen op een binnenplaats;
- gewapende of ongewapende manschappen;
- hospitaalsoldaat;
- vendeliers (indien niet gevendeld wordt);
- rollend materieel.

Jeugdige deelnemers lopen tijdens de optocht bij het onderdeel dat zij uitbeelden.

Indien de hierboven genoemde onderdelen deel uitmaken van de vereniging, dient de hierboven gegeven volgorde aangehouden te worden.

De plaats van de vendeliers

- indien gevendeld wordt, achter de bordjesdrager;
- indien niet gevendeld wordt, achter de manschappen.

N.B. Vendelen tijdens de optocht mag alleen indien er voldoende ruimte is.

De plaats van de keizerin/koningin:

De keizerin/koningin loopt rechts van de koning/keizer zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de koning/keizer.

Afstanden

- tussen de rotten en in de rotten conform Militair reglement nr. 92: Reglement op de exercitiën der infanterie 1914 DVO 9 November 1914. IIe afd. No. 85. Eerste gedeelte, punt 67 en 70;

- tussen de diverse onderdelen van de schutterij conform paragraaf 0.2.

3. ALGEMENE INDRUK

- de algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van schutterij.

1.3 BESTE DEFILÉ

Toelichting

- iedere schutterij, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue);
- beoordeling vindt plaats tijdens het defilé;
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement, of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst;
- grootte, samenstelling en uniformering van de schutterij zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. GERICHTHEID

- in de rotten en tussen de diverse onderdelen van de schutterij, muziekkorps, officieren en manschappen;
- gerichtheid, d.w.z. in lijn blijven tijdens de mars.

2. AFSTANDEN

- tussen de rotten en in de rotten conform Militair reglement nr. 92: Reglement op de exercitiën der infanterie 1914 DVO 9 November 1914. IIe afd. No. 85. Eerste gedeelte, punt 67 en 70;
- tussen de diverse onderdelen van de schutterij conform paragraaf 0.2.

3. BEGIN EN EINDE DEFILÉ

Begin en einde wordt met een witte streep op het wegdek aangegeven.

- het commando **hoofd-rechts (links)** wordt zodanig gegeven, dat het eerste rot van de officieren nagenoeg op de beginstreep met het defilé begint;
- het commando **staat** wordt zodanig gegeven, dat de laatste man nagenoeg op de lijn het defilé, beëindigt. Zodra de laatste man de eindstreep van het defilé bereikt, volgt onmiddellijk het commando (STAAT).
- Sappeur(s), Bieleman(nen), Vaandeldrager en tambour-maître (t.m.), beginnen en eindigen het defilé op eigen initiatief, voordat zij bij de beginstreep van het defilé aankomen of nadat zij de eindstreep van het defilé verlaten.
- De **tambour-maître** brengt het eerbewijs met de t.m.-stok, zoals omschreven in paragraaf 1.4. Dit kan geschieden op twee manieren. Zie ook paragraaf 5.3 en 5.4.
- De **vaandeldrager** brengt het eerbewijs met het vaandel zoals omschreven in paragraaf 1.6 (beste vaandeldrager). Tijdens het defilé mag alleen het verenigingsvaandel, standaard of drapeau nijgen. De nationale en/of provinciale vlag blijven rechtop.

4. PARADEPAS

- De bordjesdrager, leden van het **muziekkorpsen** (m.u.v. de t.m.), **marketentsters/soetelaarsters en hofdames** voeren **géén paradepas** uit;
- **keizer** (keizerspaar), **koning** (koningspaar) voeren géén paradepas uit;
- sappeur(s), bieleman(nen) tambour-maître en vaandeldrager voeren de paradepas uit op de wijze zoals die door de schutterij wordt uitgevoerd;
- de overige manschappen van deze verenigingen (officieren en geweerdragers) voeren de paradepas uit.

Uitvoering van de paradepas, in afwijking van het exercitiereglement:

- tempo 120 passen per minuut;

- met gestrekt been de voet, zonder te stampen, plat neerzetten;
- de voeten niet overdreven optillen;
- linkerhand op natuurlijke wijze bewegen (recht naar voren);
- gebalde vuist (met de duim aan de bovenzijde) tot schouderhoogte.

5. HET GROETEN MET DE SABEL

- De draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL.

6. HOUDING HOOFD

- Bordjesdrager, bieleman(nen), sappeur(s), leden van het muziekkorps, marketentster(s), soetelaarster(s), hofdames, vaandeldrager, 1e vleugelman aan zijde defilé bij de officieren en de guide aan het hoofd draaien het hoofd **niet**.
- Keizer (keizerspaar) en koning (koningspaar) draaien als eerbewijs hun hoofd **in het defilé** op het moment van het bereiken van de autoriteiten in hun richting en groeten vervolgens met een **korte hoofdknik**.
- op het commando **hoofd-rechts (links)**, draaien alle gewapende leden het hoofd naar **rechts, (links)**, als eerbewijs aan de autoriteiten;
- hiervan zijn uitgezonderd alle gewapende leden, welke de richting dienen te bewaren (guide aan het hoofd en 1e vleugelman aan zijde defilé bij de officieren);
- deze bewegingen vrij, los en ongedwongen uitvoeren, zonder de schouders te draaien of het hoofd voor, dan wel achterover te buigen.

7. COMMANDANT

- zoals omschreven in paragraaf 1.5.

8. VAANDEL-, STANDAARD- of DRAPEAU-EXERCITIE

- zoals omschreven in paragraaf 1.6.

9. ALGEMENE INDRUK

- wordt bepaald door een exacte uitvoering van het exercitiereglement en deze normen.

1.4 BESTE TAMBOUR-MAÎTRE

Toelichting

De tambour-maître (t-m) wordt tweemaal in verschillende wedstrijdonderdelen beoordeeld:

1. tijdens het defilé
en
2. tijdens de muzikwedstrijden.

Beoordeling tijdens het defilé

- de **tambour-maître** (t.m.) begint en eindigt het defilé op eigen initiatief en brengt het eerbewijs met de t.m.-stok;
- dit kan geschieden op twee manieren, zie paragraaf 5.3 en 5.4.

1e manier: kan uitgevoerd worden zowel bij defilé links als rechts.

- de t.m.-stok wordt, **als de linkervoet op de grond komt**, in het midden **voor het lichaam** gebracht;
- de punt van de t.m.-stok bevindt zich hierbij vlak boven de grond;
- de rechter bovenarm blijft hierbij aangesloten aan en langs het lichaam;
- de rechterduim rust op de t.m.-stok, richting punt wijzende;
- de linkerarm wordt gestrekt langs het lichaam gebracht en gehouden;
- draagt de t.m. een sabel of (sier)degen, dan wordt deze met de linkerhand vastgehouden, overeenkomstig het exercitiereglement;
- de t.m. maakt **géén** hoofd-rechts of links.

- gelijktijdig wordt door de t.m. de **paradepas** uitgevoerd;
- deze defileerhouding wordt beëindigd door bij het op de grond komen van de linkervoet de TM-stok terug te brengen in de houding;
- vervolgens wordt weer overgegaan in de gewone pas.

2e manier: kan uitgevoerd worden zowel bij defilé links als rechts.

Er is geen exacte beschrijving te vinden van t.m.-handelingen tijdens het defilé in de reglementen Oude Exerctie. De handelingen in bovenbeschreven 1e manier zijn afkomstig uit de beschrijvingen voor de Nieuwe Exerctie en worden veelal als minder passend ervaren. Er is echter wel een gebruikelijke manier van handelen, die al vele decennia lang gehanteerd wordt door de tambour-maîtres van schutterijen die de Oude Exerctie bezigen. De handelingen bij deze manier komen overeen met de sabelbewegingen in de Oude Exerctie.

Paradepas, stokbewegingen en handelingen

- de tambour-maître maakt geen hoofd-rechts of links maar voert wel de paradepas uit;
- de paradepas begint gelijktijdig met de tweede beweging met de t.m.-stok en eindigt gelijktijdig met de derde beweging.

Stokhandelingen

Rechter arm

De t.m. voert in marstempo de onderstaand omschreven bewegingen met de t.m.-stok uit.

Eerste beweging (geschiedt als men het punt, waar het eerbewijs moet worden toegebracht, tot op vijf passen is genaderd)

- in marstempo de t.m.-stok recht op en neer (punt naar boven), de stok in de volle hand net boven de bol, de stok tot voor de borst brengen met de rechterhand ter hoogte van de borst;
- de t.m.-stok voor het rechteroog;
- de elleboog tegen het lijf

Tweede beweging (indien men het punt van de eerste beweging twee passen voorbij is)

- de arm omlaag strekken en tegelijk de t.m.-stok met de punt naar beneden brengen;
- de rechterhand naast de dij, met de nagels naar voren, (de t.m.-stok wordt met de volle vuist vastgehouden, geen duim op de stok).

Derde beweging

- op het moment dat de eindstreep gepasseerd is;
- in marstempo, de t.m.-stok in de stand brengen als bij de eerste beweging.

Vierde beweging

- de t.m.-stok dragen zoals in de houding;
- hierbij wordt overgegaan in de gewone pas.

Linker arm

- gedurende het defilé wordt de linkerarm niet bewogen.

Indien een sabel gedragen wordt:

- de schede van de sabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn.

Indien een degen gedragen wordt:

- de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been.

Wordt geen sabel of degen gedragen:

- de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been.

Uitvoering van de parade pas, in afwijking van het exercitiereglement:

- tempo 120 passen per minuut;
- met gestrekt been de voet, zonder te stampen, plat neerzetten;
- de voeten niet overdreven optillen.

1.5 BESTE COMMANDANT

Toelichting

De beoordeling is gebaseerd op de technische uitvoering van de volgende reglementen:

Militair reglement nr. 92: Reglement op de exercitiën der infanterie 1914 DVO 9 November 1914. IIe afd. No. 85.

Eerste gedeelte;

- Militair reglement nr. 93: Reglement op de exercitiën der infanterie. Aanschr. D.v.O. 17 mei 1913, IIe Afd. nr.22.

Tweede gedeelte;

- aangepaste, dan wel niet in enig militair reglement opgenomen, bepalingen welke tot wedstrijdnorm zijn verheven door het daartoe bevoegd orgaan van de O.L.S.-federatie.

De beoordeling vindt plaats vóór, tijdens en meteen ná het defilé.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. PLAATS VAN DE COMMANDANT

Met één commandant:

- loopt deze naast het eerste rot van de geweerdragers, aan de zijde van het defilé.

Met twee commandanten:

- loopt de eerste (te beoordelen) commandant naast het eerste rot van de officieren;
- de tweede (niet apart te beoordelen) commandant naast het eerste rot van de geweerdragers, aan de zijde van het defilé.

2. COMMANDO'S

- het commando **hoofd-rechts (links)** wordt zodanig gegeven, dat het eerste rot van de officieren nagenoeg op de beginstreep met het defilé begint;
- het commando **staat** wordt zodanig gegeven, dat de laatste man nagenoeg op de lijn het defilé, beëindigt; Zodra de laatste man de eindstreep van het defilé bereikt, volgt onmiddellijk het commando (STAAT).
- de commandant maakt eerst de 3e en 4e beweging met de sabel en pas nadien geeft hij het commando **staat**;
- commando's dienen correct te zijn: het juiste waarschuwingscommando gevolgd door het juiste uitvoeringscommando.

3. SABELEXERCITIE

- de draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL.

4. ALGEMENE HOUDING EN INDRUK

- de commandant dient overwicht en gezag uit te stralen;
- hij dient een correcte uitvoering van de exercitie te laten zien.

1.6 BESTE VAANDELDRAGER

Toelichting

- iedere schutterij, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue);
- beoordeling geschiedt tijdens het defilé;
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst;
- vaandel en uniformering van de vaandeldrager zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.
- alleen de vaandeldrager die het **verenigingsvaandel** draagt, brengt het eerbewijs aan de autoriteiten en komt voor **beoordeling** in aanmerking;
- voor schutterijen die een **drapeau** (i.p.v. een verenigingsvaandel) voeren, geldt hetzelfde als voor een verenigingsvaandel;
- alle **andere vlaggen** die worden meegevoerd (met uitzondering van vendels) blijven rechtstandig, zulks overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 1.2.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. BEGIN EN EINDE DEFILÉ

- De vaandeldrager nijgt het vaandel op eigen initiatief, op of nabij de beginstreep van het defilé en eindigt het nijgen op eigen initiatief op of nabij het verlaten van de eindstreep van het defilé.

2. PARADEPAS

- bij het begin van het defilé op eigen initiatief de rechterarm strekken en het vaandel nijgen als eerbewijs aan de autoriteiten.

In afwijking van het exercitiereglement geldt:

- het defilé beginnen voor of op de streep, het defilé eindigen op of na de streep;
- de linkerarm gestrekt tegen het dijbeen, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde van het been;
- ook wanneer een klewang wordt gedragen;
- met gestrekt been de voet, zonder te stampen, plat neerzetten;
- de voeten niet overdreven hoog optillen;
- het hoofd rechtop en recht vooruit kijken.

3. HOUDING

- moet correct en ongedwongen zijn, niet overdreven achterover hellen om het vaandel in evenwicht te houden;
- schoen van de draagriem op de rechterheup;
- de vaandeldrager maakt geen "Hoofd = rechts (links)".

4. STAND VAANDEL, STANDAARD of DRAPEAU

Verenigingsvaandel (drapeau):

- de vaandelstok blijft in de schoen en rust tegen de rechterheup;
- de rechterhand, ter hoogte van de schouder met de duim aan de bovenzijde (duim niet langs de vaandelstok);
- op het einde van het defilé de rechterarm en vaandel terug in de draaghouding als tijdens de mars;
- wordt door omstandigheden het vaandel door een officier gedragen dan kan de schede van de officierssabel met de linkerhand vastgehouden worden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been te zijn.

- op het einde van het defilé wordt, op eigen initiatief, de rechterarm en het vaandel teruggebracht in de draaghouding zoals tijdens de mars;
- vervolgens wordt op eigen initiatief, nadat de rechervoet op de grond is gekomen, aanmarcherend met de linkervoet, overgegaan in de gewone pas.

1.7 BESTE BORDJESDRAGER

Toelichting

- de bordjesdrager wordt alleen beoordeeld indien een uniform wordt gedragen van de schutterij waarvan hij deel uitmaakt;
- wordt hieraan niet voldaan, dan volgt geen beoordeling, op de beoordelingslijst wordt dan vermeld **geen uniform**;
- de beoordeling vindt plaats tijdens het defilé;
- door één persoon of twee personen te dragen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMERING

- dient een uniform te dragen, passend bij de schutterij waartoe hij behoort.

2. HOUDING

- op natuurlijke wijze in de pas blijven en tevens de juiste afstand bewaren;
- afstand 3 à 5 meter vóór de vereniging;
- **paradepas** tijdens het defilé is **niet** toegestaan;
- vertedering mag geen extra punten opleveren.

3. UITVOERING NAAMBORDJE, WIJZE VAN DRAGEN

- vorm en kleur en passend bij de schutterij;
- het optochtnummer dient duidelijk leesbaar aanwezig te zijn;
- de wijze van dragen van het bordje moet waardig zijn.

1.8 BESTE STANDAARDRUITER

Toelichting

- iedere schutterij, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuë).
- beoordeling geschiedt tijdens de optocht en het defilé;
- paardenuitwerpselen dienen **onmiddellijk** door de betreffende schutterij te worden verwijderd;
- wanneer hieraan niet wordt voldaan, dan wordt de vereniging uitgesloten van alle beoordelingen tijdens de optocht.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMERING

- uniformering ruiter overeenkomstig schutterij waartoe hij behoort en keurig verzorgd;
- paard geroskamd en keurig verzorgd, tuigage compleet en goed gepoetst;
- geen reclame toegestaan.

2. UITVOERING STANDAARD

- goed verzorgd en waar nodig gepoetst.

3. HOUDING STANDAARD

- met de rechterhand in loodrechte stand vasthouden.

4. BEHEERSING PAARD

- gehoorzamen van het paard aan de ruiter in het algemeen.

5. DEFILÉ

- zigzagsgewijs rijden tijdens het defilé.

2. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN OP HET FEESTTERREIN

2.1 MOOISTE KONING

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:

- a. uniform;
- b. jacquet.

Een jacquet bestaat uit een lange, zwarte jas met rond weggesneden voorpanden, die naar achteren toe langer uitlopen. De jas wordt met één knoop gesloten. De broek is zwart-grijs gestreept of effen grijs. Onder de jas wordt een wit overhemd gedragen met blinde knoopsluiting en dubbele manchetten. De stropdas is grijs, zwart of wit.

Het gilet, dat over het overhemd wordt gedragen, is grijs of zwart. **Het gilet wordt dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knoop na.** De handschoenen zijn grijs of wit. De hoge hoed is grijs of zwart. De schoenen zijn zwart.

- voor de **koning in uniform**, mag de rang niet van invloed zijn op de beoordeling;
- bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De koning, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste koningspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste koning**.

Tijdens het OLS is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** blijft de koningin op het feestterrein ter plaatse tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het koningszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke koning (schutterskoningin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt (**schutterskoningin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm en onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- in jacquet: wit overhemd met bijpassende stropdas, vest, hoge hoed en handschoenen (of de zwarte combinatie of de grijze combinatie).

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en voor zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht; indien een lauwertak is aan gebracht, moet deze zilverkleurig zijn;
- een grijze hoed wordt gedragen bij een grijs jacquet.

3. HANDSCHOENEN

- goed passend en schoon. (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7)
- in de kleur wit of in de kleur grijs. Grijs handschoenen indien een grijs vest met grijze hoge hoed wordt gedragen.

4. SOKKEN, ANKLETS, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
- bij een grijs jacquet echter effen grijze sokken;
- anklets of beenkappen goed passend en schoon.

5. SCHOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de koning deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de koning toegestaan;
- bij een jacquet worden altijd zwarte schoenen gedragen.

6. KONINGSZILVER

- koningsvogel vasthouden met de rechterhand;
- het zilver (ook op de rugzijde) gelijkmatig verdeeld en ordelijk gerangschikt;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

9. ONDERSCHIEDINGEN

- De draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- Voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.5. Een koning in jacquet draagt in het knoopsgat een draagteken behorende bij de graad.

8. HOUDING MET OPGESTOKEN SABEL

Op de plaats en in de houding:

- de sabel **of degen kan** een attriboot voor een koning in uniform zijn, en dient indien gedragen, voorzien te zijn van een **dragon**, zie paragraaf 5.1;
- wordt een degen gedragen dan wordt deze niet vastgehouden;
- het al of niet dragen van een sabel of degen wordt niet in de beoordeling meegenomen;
- **wordt de sabel gedragen, dan wordt de juiste draaghouding van de sabel wél in de beoordeling meegenomen.**

9. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in **óf** Nederlandse driekleur: rood boven, **óf** oranje;
- **indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;**
- indien een uniform wordt gedragen: de sjerp over het uniform;
- bij een jacquet wordt de sjerp over het vest en onder het jacquet gedragen.

10. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.2 MOOISTE KONINGIN

De beoordeling geschiedt in één categorie.

Kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan. Het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan.

Een koningin draagt geen wedstrijdmedailles en geen onderscheidingen.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** blijft de koningin op het feestterrein ter plaatse tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Indien er een vrouwelijke koning (schutterskoningin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt (**schutterskoningin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het zilverkleurig zijn;
- het dragen van een hoed is toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in **óf** Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

5. BLOEMEN

- alleen een levend bloemenboeket is toegestaan;
- het boeket wordt gedragen in de rechterhand (*zie voorbeeldfoto's hoofdstuk 5.7*).

6. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.3 MOOISTE SCHUTTERSKONINGIN

Hierin wordt verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningsvogel heeft behaald.

Indien een vrouw de koningstitel behaalt (schutterskoningin), kan zij deelnemen als mooiste schutterskoningin.

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingsvormen:

- a) uniform
- b) jurk
 - voor de beoordeling in uniform, mag de rang of functie niet van invloed zijn op de beoordeling
 - bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De schutterskoningin die deelneemt aan de wedstrijd mooiste schutterskoningin kan niet deelnemen aan de wedstrijd mooiste koningspaar.

Indien de schutterskoningin in jurk niet uitreed als mooiste schutterskoningin kan zij wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver). Zie wedstrijdonderdeel 2.2.

Beoordelingspunten in uniform:

1. KLEDING

- pasvorm uniform, onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- indien in uniform van marketenster, het vaatje en mandje worden hierbij niet gedragen.

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht: indien een lauwertak is aangebracht, moet deze zilverkleurig zijn.

3. HANDSCHOENEN

- voor zover voorgeschreven, goed passend en schoon .

4. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de schutterskoning deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de schutterskoningin toegestaan.

5. KONINGSZILVER

- koningsvogel vasthouden in de rechterhand;
- het zilver (ook op de rugzijde) gelijkmatig verdeeld en ordelijk gerangschikt;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- Ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

6. SJERP

Deze is niet verplicht;

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- de sjerp wordt over het uniform gedragen.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Houding met opgestoken sabel is niet van toepassing bij de schutterskoningin.

Beoordelingspunten in jurk:

1) KLEDING

- lange jurk (lengte minimaal tot enkel) midi en mini zijn niet toegestaan;
- pasvorm/snit en staat van onderhoud en zover toepasselijk in de kleurencombinatie van de schutterij .

2. KAPSEL EN HOOFBEDEKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het zilverkleurig zijn.
- het dragen van een hoed of hoofddeksel is toegestaan bij deze kledingvorm.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. KONINGSZILVER

- bij schutterskoningin in jurk wordt slechts de koningsvogel gedragen;
- de koningsvogel vasthouden met de rechterhand;
- **het overige koningszilver wordt dus niet gedragen bij deze kledingsvorm.**

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. SJERP

Deze is niet verplicht;

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in **ó**f Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Bloemen zijn niet van toepassing bij de schutterskoningin in beide kledingvormen.

2.4 MOOISTE KONINGSPAAR

Toelichting

- de beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:
 - a. uniform;
 - b. jacquet.
- als uitgangspunt gelden de normen voor **mooiste koning** en **mooiste koningin**;
- de koningin loopt rechts van de koning, zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de koning;
- ook bij deelname aan de wedstrijden op het feestterrein blijft zij rechts van de koning en legt de linkerhand op de onderarm van de koning; (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7).
- als aan het koningspaar gevolg is toegevoegd, (hofdames, pages of dergelijke) mogen zij niet aan deze wedstrijd deelnemen. Het koningspaar dient dus zonder gevolg uit te treden.
- bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De koning, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste koningspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste koning**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** kan de koningin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het koningszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke koning (schutterskoningin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt (**schutterskoningin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

Als paar, naast die van koning en koningin afzonderlijk.

1. KLEDING

- De kleurencombinatie van de kleding van koning en koningin moet een harmonisch geheel vormen.

2. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.5 MOOISTE KEIZER

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:

- a. uniform;
- b. jacquet.

Een jacquet bestaat uit een lange, zwarte jas met rond weggesneden voorpanden, die naar achteren toe langer uitlopen. De jas wordt met één knoop gesloten. De broek is zwart-grijs gestreept of effen grijs. Onder de jas wordt een wit overhemd gedragen met blinde knoopsluiting en dubbele manchetten. De stropdas is grijs, zwart of wit.

Het gilet, dat over het overhemd wordt gedragen, is grijs of zwart. **Het gilet wordt dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knoop na.** De handschoenen zijn grijs of wit. De hoge hoed is grijs of zwart. De schoenen zijn zwart.

- een zwarte pantalon met jacquet, waarop goudborduursel is aangebracht, wordt beschouwd als uniform.
- bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De keizer, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste keizerspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste keizer**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.

Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als keizerin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het keizerszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke keizer (schutterskeizerin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizerszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt (**schutterskeizerin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm en onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- in jacquet: wit overhemd met bijpassende stropdas, vest, hoge hoed en handschoenen (of de zwarte combinatie of de grijze combinatie).

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en voor zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht; indien een lauwertak is aangebracht, moet deze goudkleurig zijn;
- een grijze hoed wordt gedragen bij een grijs jacquet.

3. HANDSCHOENEN

- goed passend en schoon; (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7).

- in de kleur wit of in de kleur grijs. Grijs handschoenen indien een grijs vest met grijze hoge hoed wordt gedragen.

4. SOKKEN, ANKLETS, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
- bij een grijs jacquet echter effen grijze sokken;
- anklets of beenkappen goed passend en schoon.

5. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de keizer deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de keizer toegestaan;
- bij een jacquet worden altijd zwarte schoenen gedragen.

6. KEIZERSZILVER

- eigen keizersplaat verplicht; de keizer mag daarnaast de platen van zijn voorganger(s) dragen;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver niet worden meegenomen in de beoordeling.

7. ONDERSCHIEDINGEN

- De draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- Voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.5. Een keizer in jacquet draagt in het knoopsgat een draagteken behorende bij de graad.

8. HOUDING MET OPGESTOKEN SABEL

Op de plaats en in de houding:

- de sabel **of degen is** een attribuut voor een keizer in uniform. Indien een sabel wordt gedragen, dient deze voorzien te zijn van een **dragon**, zie Paragraaf 5.1;
- de draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL;
- wordt een degen gedragen dan wordt deze niet vastgehouden;
- het al of niet dragen van een sabel of degen wordt niet in de beoordeling meegenomen;
- **wordt de sabel gedragen, dan wordt de juiste draaghouding van de sabel wél in de beoordeling meegenomen.**

9. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf Nederlandse driekleur: rood boven, **óf** oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een **uniform** wordt gedragen: de sjerp over het uniform;
- bij een **jacquet** wordt de sjerp over het vest en onder het jacquet gedragen.

10. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.6 MOOISTE KEIZERIN

Toelichting

De beoordeling geschiedt in één categorie.

- kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan;
- het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan;
- een keizerin draagt geen wedstrijdmedailles en geen onderscheidingen.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.

Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als keizerin is beoordeeld.

Indien er een vrouwelijke keizer (schutterskeizerin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizerszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt (**schutterskeizerin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht; indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het goudkleurig zijn;
- het dragen van een hoed is toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Indien gedragen dan:

Handschoenen zijn niet verplicht.

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

5. BLOEMEN

- alleen een levend bloemenboeket is toegestaan;
- het boeket wordt gedragen in de rechterhand. (zie voorbeeldfoto's Paragraaf 5.7).

6. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.7 MOOISTE SCHUTTERSKEIZERIN

Hierin wordt verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizersvogel heeft behaald.

Indien een vrouw de keizerstitel behaalt (schutterskeizerin), kan zij deelnemen als mooiste schutterskeizerin.

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingsvormen:

- a) uniform
- b) jurk
 - voor de beoordeling in uniform, mag de rang of functie niet van invloed zijn op de beoordeling
 - bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De schutterskeizerin die deelneemt aan de wedstrijd mooiste schutterskeizerin kan niet deelnemen aan de wedstrijd mooiste keizerspaar.

Indien de schutterskeizerin in jurk niet uitreed als mooiste schutterskeizerin kan zij wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver). Zie wedstrijdonderdeel 2.6.

Beoordelingspunten in uniform:

1. KLEDING

- pasvorm uniform, onderhoud;
- uitmontering niet beschadigd of verkleurd;

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht: indien een lauwertak is aangebracht, moet deze goudkleurig zijn.

3. HANDSCHOENEN

- voor zover voorgescreven, goed passend en schoon.

4. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de schutterskeizer deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de schutterskeizerin toegestaan.

5. KEIZERSZILVER

- eigen keizersplaat verplicht; de keizer mag daarnaast de platen van zijn voorganger(s) dragen;
- Ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

6. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Houding met opgestoken sabel is niet van toepassing bij de schutterskeizerin.

Beoordelingspunten in jurk:

1) KLEDING

- lange jurk (lengte minimaal tot enkel) midi en mini zijn niet toegestaan;
- pasvorm/snit en staat van onderhoud en zover toepasselijk in de kleurencombinatie van de schutterij .

2. KAPSEL EN HOOFBEDEKking

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het goudkleurig zijn.
- het dragen van een hoed of hoofddekseL is toegestaan bij deze kledingvorm.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. KEIZERSZILVER

- bij schutterskeizerin in jurk wordt slechts de keizersvogel gedragen;
- de keizersvogel wordt vasthouden met de rechterhand;
- **het overige keizerszilver wordt dus niet gedragen bij deze kledingvorm.**

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. SJERP

Deze is niet verplicht;

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf Nederlandse driekleur: rood boven, óf oranje;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Bloemen zijn niet van toepassing bij de schutterskeizerin in beide kledingvormen.

2.8 MOOISTE KEIZERSPAAR

Toelichting

- de beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:
 - a. uniform;
 - b. jacquet.
- als uitgangspunt gelden de normen voor **mooiste keizer** en **mooiste keizerin**;
- de keizerin loopt rechts van de keizer, zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de keizer.
- ook bij deelname aan de wedstrijden op het feestterrein blijft zij rechts van de keizer en legt de linkerhand op de onderarm van de keizer; (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7)
- als aan het keizerspaar gevolg is toegevoegd, (hofdames, pages of dergelijke) mogen zij niet aan deze wedstrijd deelnemen; het keizerspaar dient dus zonder gevolg uit te treden.

N.B. De keizer, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste keizerspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste keizer**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.
- Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk als keizerin door twee **extra** juryleden, is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het keizerszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke keizer (schutterskeizerin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizerszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt (**schutterskeizerin**), kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

Als paar, naast die van keizer en keizerin afzonderlijk

1. KLEDING

- De kleurencombinatie van de kleding van keizer en keizerin moet een harmonisch geheel vormen.

2. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.9 MOOISTE HOFDAME(GROEP)

Toelichting

Hofdames worden per vereniging beoordeeld in de categorie:

- hofdames worden per vereniging in de categorie:
 - individueelof
- als groep, (= twee (2) of meer personen) beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan;
- het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan;
- de kleurencombinatie van de kleding van de hofdames moet een harmonisch geheel vormen mede in relatie tot het uniform van de schutterij.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient verzorgd te zijn;
- het dragen van een diadeem, kroontje is niet toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. BLOEMEN

Bloemen zijn niet verplicht.

- **indien gedragen** dan is alleen een levend bloemenboeket toegestaan;
- **indien gedragen** dan wordt het boeket in de rechterhand vastgehouden.

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.10 MOOIST GEKLEDE GENERAAL

Toelichting

- het aantal generaals bij een schutterij is **maximaal** drie; per vereniging mag slechts één generaal ter beoordeling aan de wedstrijd deelnemen;
- doet een generaal mee aan de beoordeling **mooist geklede generaal**, dan kan hij **niet** meer deelnemen aan de wedstrijd **modelste generaal**;
- in de categorie van **mooist geklede generaal** worden aan de deelnemers géén vragen gesteld.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORM

- pasvorm, onderhoud en kleurencombinatie;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd.

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud.

3. HANDSCHOENEN

- in de kleur wit;
- goed passend en schoon (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7)..

4. SOKKEN, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
of
- beenkappen passend bij het uniform;
- goed onderhouden.

5. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij waarvan de generaal deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de generaal toegestaan.

6. ONDERSCHIEDINGEN

- de draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.5

7. HOUDING MET OPGESTOKEN SABEL

Op de plaats en in de houding:

- de draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL;
- een sabel dient voorzien te zijn van een **dragon**, zie Paragraaf 5.1;
- de sabel dient goed verzorgd en onderhouden te zijn.

8. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.11 MODELSTE GENERAAL

Toelichting

- het aantal generaals bij een schutterij is **maximaal drie**; per vereniging mag slechts één generaal ter beoordeling aan de wedstrijd deelnemen;
- doet een generaal mee aan de beoordeling **modelste generaal**, dan kan hij **niet** meer deelnemen bij de wedstrijd **mooist geklede generaal**;
- voor de beoordeling van **modelste generaal** wordt uitgegaan van de uitmonstering en rangonderscheidingstekens, passend bij het betreffende uniform;
- bij de beoordeling van **MODELSTE GENERAAL** wordt beoordeeld of de uitmonstering en rangaanduiding passend zijn bij het betreffende uniform. Een deelnemer aan de wedstrijd **modelste generaal** mag niet veronderstellen, dat ieder jurylid volledig op de hoogte is van de juiste reglementen, omtrent uitmonstering en rangonderscheidingstekens;
- **hij dient een historisch verantwoorde omschrijving van het uniform aan de jury ter hand te stellen**;
- rangonderscheidingstekens dienen te zijn volgens model, behorende bij het gedragen uniform;
- bij de beoordeling wordt speciaal gelet op kennis van uitmonstering en rangaanduiding alsmede het beheersen van de exercitie.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORM

- gemaakt volgens voorgeschreven model;
- pasvorm, onderhoud en kleurencombinatie;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd.

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud.

3. HANDSCHOENEN

- in de kleur wit;
- goed passend en schoon. (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7).

4. SOKKEN, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
of
- beenkappen passend bij het uniform;
- goed onderhouden.

5. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij waarvan de generaal deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de generaal toegestaan.

6. ONDERSCHIEDINGEN

- De draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- Voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.5

7. HOUDING EN HANDELINGEN MET DE SABEL

- de draaghouding van de sabel is beschreven in Paragraaf 5.2 DRAAGHOUDING SABEL;
- een sabel dient voorzien te zijn van een **dragon**, zie Paragraaf 5.1;
- de sabel dient goed verzorgd en onderhouden te zijn.

8. EVENTUELE VRAGEN/OPDRACHTEN

Vragen:

- er kunnen vragen gesteld worden, betrekking hebbende op de rang, (de historie van) het uniform en dergelijke;
- vragen dienen betrekking te hebben op het betreffende exercitiereglement hetwelk door de vereniging gevoerd wordt;

Opdrachten:

- het uitvoeren van handelingen met de sabel, onder andere: het trekken van de sabel, het groeten en het opsteken;
- het uitvoeren van bepaalde exercitie-oefeningen.

9. ALGEMENE INDRUK

- goede militaire houding en correct optreden;
- de algehele presentatie moet waardig zijn.

2.12 BESTE BIELEMAN(GROEP)

Toelichting

- bielemannen worden per vereniging in de categorie:
 - individueelof
 - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- het wapenonderscheidingsteken van de sappeur, twee gekruiste bijlen, is bij bielemannen niet toegestaan.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. BROEK EN KIEL

- witte broek met blauwe kiel;
- bonte boerenzakdoek, geknoopt als halsdoek, met als hoofdkleur rood of blauw.

2. VOORSCHOOT

- gemaakt van wit, zwart of bruin leer, imitatieleer is niet toegestaan.

3. HOOFDDEKSEL

- kolbak.

4. SCOEISEL

- klompen, halfhoge laarzen of schoenen;
- goed onderhouden.

5. HANDSCHOENEN

- Handschoenen zijn niet verplicht. Indien gedragen, dan:
- witte leren kaphandschoenen.

6. BIJL

- metalen bijl met houten steel;
- sneebeschermer is verplicht en mag niet voorzien zijn van drukknopen;
- de bijl wordt steeds gedragen over de rechterschouder.

7. BAARD

- zowel een echte baard als een namaakbaard zijn toegestaan;
- een echte baard levert bij de beoordeling geen aftrekpunten op, maar levert ook geen extra punten op;
- onder een baard wordt verstaan een baard met snor.

8. TAS

- leren tas, gedragen aan de linkerzijde, waarbij de draagriem gedragen wordt over de rechterschouder naar de linkerheup;
- bij voorkeur in de kleur van de voorschoot.

9. INHOUD TAS

Alleen en verplicht:

- nijptang, hamer, touw, spijkers, draad en wetsteen;
- alle voorwerpen moeten voor daadwerkelijk gebruik geschikt zijn.

10. ONDERSCHIEDINGEN

- Mogen gedragen worden, op het borstgedeelte van de voorschoot en dienen bevestigd te worden volgens rangorde (zie ook Paragraaf 5.5).

11. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet correct zijn.

2.13 BESTE SAPPEUR(GROEP)

Toelichting

- sappeurs worden per vereniging in de categorie:
 - individueel
 - of
 - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- sappeurs worden alleen verwacht bij geweerdragende schutterijen in een historische militair uniform;
- eigen baard of snor zijn toegestaan;
- de sappeur van een geweerdragende schutterij is verplicht om tijdens de beoordeling een geweer te dragen.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORM

- zoals door de schutterij wordt gedragen;
- pasvorm en onderhoud;
- op beide bovenmouwen van het uniform twee gekruiste bijlen;
- bij een donker uniform uitgevoerd in rood, bij een rood uniform uitgevoerd in zwart. (zie voorbeeldfoto's Paragraaf 5.7).

2. VOORSCHOOT

- gemaakt van wit, zwart of bruin leer, imitatieleer is niet toegestaan.

3. HOOFDDEKSEL

- Kolbak of sjako voorzien van een witte of rode pompon.

4. SCHOEISEL

- zoals door de schutterij wordt gedragen;
- goed onderhouden.

5. HANDSCHOENEN

- witte leren kaphandschoenen.

6. BIJL

- metalen bijl met houten steel;
- sneebeschermer is verplicht en mag niet voorzien zijn van drukknopen;

7. BEWAPENING

- de sappeur van geweer dragende schutterijen is verplicht om ook tijdens de beoordeling op het feestterrein, aan de draagriem en over de rechterschouder, een geweer te dragen.

8. RANSEL, PATROONTASSEN

- de leren patroontassen worden gedragen aan een koppel vóór het lichaam;
- de inhoud van ransel en patroontassen mag niet gecontroleerd worden.

9. ONDERSCHIEDINGEN

- Mogen gedragen worden, op het borstgedeelte van de voorschoot en dienen bevestigd te worden volgens rangorde (zie ook Paragraaf 5.5).

10. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet correct zijn.

2.14 BESTE MARKETENTSTER(GROEP)

Toelichting

- marketentsters worden per vereniging in de categorie:
 - individueelof
 - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- de kleding dient te harmoniëren met de uniformen van de schutterij.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. HOUDING

- kalm en waardig.

2. VAATJE

- houten vaatje;
- aan draagriem over de rechterschouder naar de linkerheup;
- kraantje niet van kunststof;
- inhoud vaatje: sterke drank;
- temperatuur van de drank is géén beoordelingspunt.

3. MANDJE OF KORFJE

Inhoud mand of korfje:

- glaasje (het glaasje mag ook in de hand worden vastgehouden);
- bruikbaar mes met een houten handgreep. Géén gekarteld mes. Een kunststof handgreep is in ieder geval niet toegestaan. Een handvat van een ander materiaal dan hout, behoudens kunststof, is toegestaan, mits dit vooraf bij de jury is gemeld.
- handdoek, afdekdoek en servet;
- brood, kaas en worst;
- snijplankje (niet verplicht).
(zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7).

4. HYGIËNE

- de kraan van het vaatje alsmede de gebruiksvoorwerpen in het mandje of korfje moeten schoon zijn.

5. GELDBUIDEL

- van stof of leer **onder** schort(je), geen imitatieleer;
- de inhoud mag niet gecontroleerd worden.

6. KLEDING

- juiste pasvorm;
- hoofdbedekking, kousen en schoeisel dienen schoon en goed onderhouden te zijn;
- handschoenen zijn niet verplicht.

7. HANDELINGEN

Gevraagd kan worden het verrichten van een of meer van onderstaande handelingen:

- het afsnijden van kaas, worst en/of brood;
- het tappen van een glaasje drank;
- indien handschoenen worden gedragen, worden deze bij het verrichten van handelingen niet aangehouden;
- de wijze van presenteren van spijs en drank wordt in de beoordeling meegenomen.

8. ALGEMENE INDRUK

- dient correct, charmant en netjes te zijn.

2.15 BESTE SOETELAARSTER(GROEP)

Toelichting

- soetelaarsters worden per vereniging in de categorie:
 - individueelof
 - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- de kleding dient te harmoniëren met de uniformen van de schutterij.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. HOUDING

- kalm en waardig.

2. KRUIK

- aardewerk, geglazuurd;
- afgesloten met kurk;
- geen kunststof onderdelen;
- inhoud kruik: sterke drank;
- temperatuur van de drank is géén beoordelingspunt.

3. MANDJE OF KORFJE

Inhoud mand of korfje:

- glaasje (het glaasje mag ook in de hand worden vastgehouden);
- bruikbaar mes met een houten handgreep. Géén gekarteld mes. Een kunststof handgreep is in ieder geval niet toegestaan. Een handvat van een ander materiaal dan hout, behoudens kunststof, is toegestaan, mits dit vooraf bij de jury is gemeld.
- handdoek, afdekdoek en servet;
- brood, kaas en worst of rauwe ham;
- snijplankje (niet verplicht);
- kruik. (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.7)

4. HYGIËNE

- de gebruiksvoorwerpen in het mandje of korfje moeten schoon zijn.

5. GELDBUIDEL

- van stof of leer **onder** schort(je), geen imitatieleer;
- de inhoud mag niet gecontroleerd worden.

6. KLEDING

- juiste pasvorm;
- hoofdbedekking, kousen en schoeisel dienen schoon en goed onderhouden te zijn;
- handschoenen zijn niet verplicht.

7. HANDELINGEN

Gevraagd kan worden het verrichten van een of meer van onderstaande handelingen:

- het afsnijden van kaas, worst of rauwe ham en/of brood;
- het tappen van een glaasje drank;
- indien handschoenen worden gedragen, worden deze bij het verrichten van handelingen niet aangehouden;
- de wijze van presenteren van spijs en drank wordt in de beoordeling meegenomen.

8. ALGEMENE INDRUK

- dient correct, charmant en netjes te zijn.

2.16 BESTE HOSPITAALSOLDAAT

Toelichting

- de hospitaalsoldaat draagt het uniform van de schutterij waarvan hij deel uitmaakt;
- hygiëne is voor de hospitaalsoldaat een eerste vereiste, zowel wat zijn persoon, uniform als tas met inhoud betreft;
- de plaats van de hospitaalsoldaat is achter het laatste rot van de schutterij, aan de zijde van het defilé.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORM

- pasvorm en onderhoud;
- aanduiding herkenbaarheid als hospitaalsoldaat.

2. TAS MET INHOUD

Historisch verantwoord

- linnen verband;
- ruwe watten;
- schaar;
- bruikbaar mes, géén gekarteld mes en/of een kunststof handgreep;
- scalpel;
- naalden;
- kruiden;
- zalfjes;
- flesje jenever of cognac.

of

Moderne opvatting, minimaal:

- snelverband;
- jodium;
- schaar;
- pincet;
- veiligheidsspelden;
- verbandbevestigings;
- mitella;
- drukverband.

De tas met inhoud mag tijdens de beoordeling op hygiënische staat en praktische bruikbaarheid gecontroleerd worden.

3. VENDELZWAAIEN

3.1 VENDELEISEN

Toelichting

Het verdient aanbeveling, kleurige en versierde vendels te gebruiken c.q. aan te schaffen en daarbij rekening te houden met kleuren van schutterij/gilde, patroonheilige, symboliek, emblemen enzovoort.

Vendel bij senioren

- de genoemde maten zijn minimaal, exclusief de stokzoom;
- al naar gelang de stof varieert het gewicht;
- met lichtere stoffen dient men voorzichtig te zijn;
- een groot vendel bevordert het **gedragen zwaaien**, dat daardoor dan niet te snel kan gebeuren.

De stok

- deze moet van hout zijn, bijvoorbeeld essen, eiken, limba of grenen;
- de stok moet zo lang zijn, dat bij loodrechte stand het diagonaal afhangend vendel de grond niet raakt;
- de stok moet uit één stuk zijn en in dikte tapsgewijze naar boven iets aflopen.

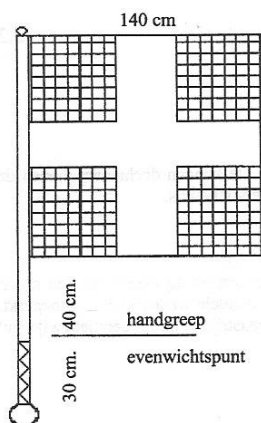
Vendel bij jeugd

- de genoemde maten zijn minimaal, exclusief de stokzoom;
- al naar gelang de stof varieert het gewicht.

De stok

- deze moet van hout zijn, bijvoorbeeld essen, eiken, limba of grenen;
- de stok moet zo lang zijn, dat bij loodrechte stand het diagonaal afhangend vendel de grond niet raakt;
- de stok moet uit één stuk zijn en in dikte tapsgewijze naar boven iets aflopen.

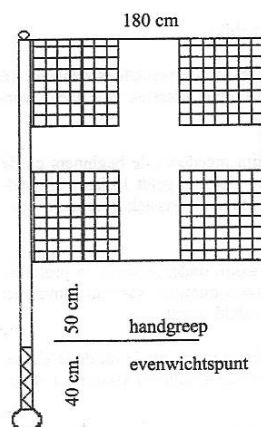
Afmetingen en gewicht

Vendel

Jeugd t/m 17 jaar

Vendel	140 x 140 cm.
Zoom	5 cm.
Stoklengte	210 cm.
Stokdiameter	2,4 cm.
Knopdiameter	6,5 cm.
Buisdiameter	2,5 cm.
Gewicht knop	± 2000 gram.
Gewicht vendel	± 200 gram.
Gewicht stok	± 300 gram.

Vendel

Senioren vanaf 18 jaar

Vendel	180 x 180 cm.
Zoom	5 cm.
Stoklengte	270 cm.
Stokdiameter	2,9 cm.
Knopdiameter	8 cm.
Buisdiameter	3 cm.
Gewicht knop	± 3000 gram.
Gewicht vendel	± 300-400 gram.
Gewicht stok	± 500 gram.

3.2 VENDELEN

Legitimatie

Om aan de vendelwedstrijden op het OLS-feest te kunnen deelnemen dienen de vendeliers in bezit te zijn van een geldig federatiebewijs.

Deelname wedstrijden:

- aan de wedstrijd **groepsvendelen** kan per vereniging maar door één groep worden deelgenomen;
- deelname aan de **individuele** wedstrijden is onbeperkt;
- de vendeliers dienen bij deelname aan de wedstrijden hun federatiebewijs aan de jury te tonen.

DE INDELING VAN DE VENDELIERS

1. INDIVIDUEEL VENDELEN

De vendeliers zijn ingedeeld in vijf klassen namelijk:

Jeugdklasse, waarin zijn ingedeeld alle vendeliers beneden 18 jaar

- bij wedstrijdvendelen mag uitsluitend klassiek gevendeld worden;
- de vendeltijd bedraagt vier minuten.

C-klasse, waarin worden of zijn ingedeeld de beginners en de nog niet gepromoveerden

- als minimumleeftijd geldt 18 jaar;
- bij wedstrijdvendelen mag in de **C-klasse** uitsluitend klassiek gevendeld worden;
- de vendeltijd bedraagt vijf minuten.

B-klasse, waarin de vendelier wordt ingedeeld na promotie uit de **C-klasse**

- de vendeltijd bedraagt zes minuten waarvan drie minuten klassiek en drie minuten acrobatiek gevendeld wordt.

A-klasse, waarin de vendelier wordt ingedeeld na promotie uit de **B-klasse**

- de vendeltijd bedraagt acht minuten, waarvan vier minuten klassiek en vier minuten acrobatiek vendelen.

Vaandelklasse, een vendelier uit de **B- of A-klasse**, kan bij het bereiken van de 35-jarige leeftijd op eigen verzoek ingedeeld worden in de **Vaandelklasse**;

- bij het bereiken van de 40-jarige leeftijd wordt hij automatisch ingedeeld in de **Vaandelklasse**;
- de vendeltijd bedraagt acht minuten;
- de vendelier is vrij, klassiek, acrobatiek of beide te vendelen.

2. GROEPSVENDELEN

- een vendelgroep dient tenminste uit vier vendeliers te bestaan;
- er wordt geen indeling gemaakt naar klasse/prestatie;
- groepen zijn geheel vrij een eigen programma te vendelen;
- de vendeltijd bedraagt 10 minuten;
- de vendeltijd voor jeugdgroepen bedraagt plusminus vijf minuten;
- het uit te voeren programma dient uitsluitend klassiek te zijn.

GROEPSVENDELEN JEUGD

- een jeugd vendelgroep dient tenminste uit vier vendeliers te bestaan, met de leeftijd van beneden de 18 jaar.
 - Indien de schutterij beschikt over drie vendeliers, mag de groep worden aangevuld met één vendelier die 18 jaar of ouder is;
- er wordt geen indeling gemaakt naar klasse/prestatie;
- groepen zijn geheel vrij een eigen programma te vendelen;
- de vendeltijd bedraagt 10 minuten;

- de vendeltijd voor jeugdgroepen bedraagt plusminus vijf minuten;
- het uit te voeren programma dient uitsluitend klassiek te zijn.

3. PROMOTIE/DEGRADATIE

Promotiekans is er maar eenmaal per jaar mogelijk, namelijk voor alle vendeliers op het OLS-feest;

- voor promotie van **C** naar **B** moet men een gemiddelde van **acht** behalen, dus minimum 40 van de 50 te behalen punten;
- voor promotie van **B** naar **A** moet men een gemiddelde van **acht** behalen, dus minimum 56 van de 70 te behalen punten;
- voor promotie gaat in, **nadat** het gehele seizoen is afgelopen en **voordat** het volgende seizoen begint;
- degradatie wordt niet toegepast.

4. BEOORDELING

Groepsvendelen:

Dit geschiedt in de volgende rubrieken:

- algemene indruk;
- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- groepsverband;
- Maximaal te behalen punten per jurylid: 60.

Vaandelklasse:

Dit geschiedt in de volgende rubrieken:

- algemene indruk;
- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- klassiek;
- acrobatiek;
- maximaal te behalen punten per jurylid: 70.

A-klasse:

- als vaandelklasse.

B-klasse:

- als vaandelklasse.

C-klasse:

Dit geschiedt onder de volgende rubrieken:

- algemene indruk;
- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- maximaal te behalen punten per jurylid: 50.

Jeugdklasse

- als C-klasse.

3.3 VERKLARINGEN RUBRIEKEN

1. ALGEMENE INDRUK

Betreft:

- opkomst;
- aanmelden;
- groet;
- oprollen;
- afmelden;
- afmarcheren.

Beoordeling:

- de algemene indruk die men krijgt omtrent de vendelier, wat betreft het opkomst en afmarcheren, het aan- en afmelden bij de jury, het groeten met het vendel en het oprollen van het vendel;
- dit alles moet verzorgd worden uitgevoerd;
- slordigheid en onverschilligheid geven puntenverlies;
- de opkomst en afmarcheren dient volledig geüniformeerd te geschieden;
- voor aanmelding en vóór afmelding weer opzetten;
- bij individueel vendelen is het toegestaan zonder uniformjas aan te treden.

2. STAND

Lichaamshouding

Beoordeling:

De stand van de vendelier wordt hierbij bezien.

Dit houdt in:

- de goede stand van voeten;
- kleine spreidstand;
- rechte houding van het lichaam bij het klassieke vendelen;
- geen doorgesakte knieën;
- hoofd recht, dus recht vooruit ziende;
- de hand die niet aan de stok is (in ruststand) moet op de heup geplaatst zijn;
- rustig op de plaats blijven staan, dus niet wandelen;
- bij vrije en moeilijke oefeningen, ook bij acrobatiek, moet men de houding bepalen aan de hand van oefeningen;
- voor alles moet de gehele houding van de vendelier zeer rustig zijn;
- het is dus zaak dat het lichaam zo rustig mogelijk gehouden wordt;
- niet in een wringende of draaiende houding komen, dit vermoeit en maakt de uitvoering van het vendelen niet sierlijk.

3. REINHEID

Vrij van lichaam en grond

Beoordeling:

De reinheid van het vaandel.

Toegezien moet worden dat:

- het vendel de grond niet raakt, wind speelt hierbij een rol, door de eigen schuld van de vendelier, door onevenwichtige oefeningen, slordigheid of gebrek aan techniek;
- ook mag om deze reden het vaandeldoek het lichaam niet raken of strijken, of met de hand aangeraakt worden bij het opvangen;
- het grijpen van het doek bij een dubbelgeslagen vaandel t.g.v. een windruk e.d. is niet toegestaan;
- het doek moet alleen tijdens het zwaaien uit zichzelf van de stok gaan en weer geheel uitzwaaien;
- het vendel moet onbesmeurd blijven;
- het losraken of opschuiven van het vaandeldoek van of aan de stok kan tot strafpunten leiden;
- elke vendelier dient met goed materiaal op de wedstrijd te komen;
- lussen of zomen moeten zeer goed voorzien zijn;
- het laten vallen van het vaandel tijdens de individuele wedstrijd sluit de vendelier geheel uit;

- zijn punten komen te vervallen;
- laat een vendelier in de groep zijn vendel vallen, dan zal de jury bij deze rubriek, **reinheid** een **nul** invullen, ook bij de rubrieken **ritme** en **groepsverband** geeft dit puntverlies.

4. RITME

Gelijkmatig vendelen

Beoordeling:

- met ritme wordt bedoeld het regelmatig en in een gelijkmatig tempo vendelen;
- gelet dient te worden op het rustig vendelen, dat zeer tot zijn recht komt als ook de houding van de vendelier rustig is;
- men begint dus rustig en sluit het vendelen ook rustig af;
- de oefeningen moeten niet nu eens vlug, dan weer langzaam gezwaaid worden;
- het vendel moet kalm en **gedragen gezwaaid** worden;
- het juiste ritme is een allereerste vereiste, waaraan een goede vendelier moet voldoen;
- dit punt is van zeer groot belang in alle klassen, zowel voor het klassieke als het acrobatische vendelen.

5. SYSTEMATIEK

Opbouwen en afwerken van de figuren, rechts en links gelijk

Beoordeling:

- het systeem van het vendelzwaaien ligt in de opbouw van de figurenreeks en de afwerking daarvan;
- logisch zal boven het hoofd worden begonnen, om geleidelijk af te dalen tot aan de enkels en het overstappen met de benen;
- zo zal ook elke figuur zowel rechts als links worden uitgevoerd en wel tweemaal;
- het mag dus niet voorkomen dat men de volgorde door elkaar haalt, b.v. van boven het hoofd direct naar de voeten, dit is onlogisch;
- ook moeten alle figuren in de reeks goed afgewerkt worden, met een wending langs of vóór het lichaam of door direct dezelfde figuur met de andere hand te maken, of over te gaan in een volgende figuur;
- storingen in het logische van het vendelen in een serie of reeks, geven aanleiding tot puntverlies;
- voor de gevorderde vendelier, **B- of A-klasse**, zal nog meer het accent worden gelegd op het juist rechts en links gelijk maken van de figuren, vooral in het acrobatische deel;
- ook elke acrobatische oefening, hoe eenvoudig of hoe moeilijk ook, moet rechts en links worden uitgevoerd en wel tweemaal, slechts eenmaal, of rechts, of links gemaakte figuren geven aanleiding tot puntverlies.

6. GEZAMENLIJK

Gelijk zwaaien

Beoordeling:

Het groepsverband:

- de bedoeling van het groepsvendelen is niet alleen dat een aantal vendeliers eenzelfde serie oefeningen maakt, maar ook, en zelfs vooral, dat ze bij die slagen precies gelijk blijft;
- dan pas wordt het één groep: sierlijk en mooi;
- zijn een of meer vendeliers een gedeelte van een slag, of meer, voor of achter, dan geeft dit telkens aanleiding het punt voor dit onderdeel tot puntverlies;
- laat een vendelier in de groep zijn vendel vallen, dan zal de jury bij de rubriek, **reinheid** een **nul** invullen, ook bij de rubrieken **ritme** en **groepsverband** geeft dit puntverlies.

7. KLASSIEK

Prestaties voor klassiek vendelen

Beoordeling:

Het klassiek vendelen is de grondslag van het vendelen.

- iedere vendelier moet het beheersen om uit de **C-klasse** te kunnen promoveren;
- maar ook in de hogere klassen mag het niet verwaarloosd worden, integendeel, het moet tot in de perfectie uitgevoerd worden.

Niet alleen om bovenstaande reden maar ook omdat in de **B-, A- en Vaandelklasse** de vendeltijd duidelijk in tweeën is gesplitst, is het alleszins billijk dat voor dit onderdeel een apart cijfer gegeven wordt.

8. ACROBATIEK

Prestaties voor acrobatiek vendelen

Beoordeling:

Het acrobatiek vendelen.

- Wil een vendelier een goed cijfer behalen voor dit onderdeel, dan moet hij hierbij voldoen aan:
- slagen naar voren brengen waar een grote lichamelijke behendigheit voor nodig is, maar hij moet dit ook goed en sierlijk doen;
- hoe moeilijker de slagen, hoe hoger het cijfer wordt dat kan worden behaald;
- het vaandel moet ongestoord blijven doordraaien;
- de acrobatiek moet niet ontaarden in verkrampde lichaamshoudingen of plofpartijen;
- alles moet soepel verlopen;
- de acrobatische figuren mogen ook zelfgemaakte figuren zijn, doch zij moeten iets specifiek mbt **acrobatiek** inhouden.

JURY

Juryleden voor de wedstrijden Vendelen OLS-feest worden aangewezen door de jurycommissie.

GESCHILLEN

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarbij meerdere interpretaties van enig artikel gegeven kunnen worden, bij geschillen of anderszins, beslist het bestuur van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, eventueel in overleg met de jury.

WERKING

Dit reglement treedt in werking met ingang van 6 maart 2004.

4. EXERCITIE

4.1 EXERCITIEPROGRAMMA OUDE EXERCITIE

Serie A

Nr.	Onderdeel
1	Rechts richten op 1 gelid, links richten op 2 gelederen
2	Met vieren links of rechts om, tijdens de mars van 4 naar 2 gelederen, rechtsomkeert, dan van 2 naar 4 gelederen
3	Schuins links of rechts in frontformatie met sectie halt tijdens de schuinse mars
4	Knielen in 2 verschillende formaties tijdens de mars
5	Veranderen van de pas op beide voeten
6	Liggen in front formatie en flankformatie tijdens de mars
7	Opmarcheren in front en flankformatie stilstaande en tijdens de mars
8	De geweeeroefeningen
9	Looppas in frontformatie met overgang naar gewone pas
10	Afmarcheren met hoofd links

Commandant

Nr.	Onderdeel	Ptn
1	Houding en optreden	25
2	Commando's helder en duidelijk	25
3	Commando's juist	25
4	Sabelexercitie	25

Serie B

Nr.	Onderdeel
1	Inrukken, aantreden volgens 3e onderdeel, links richten op 1 gelid, rechts richten op 2 gelederen
2	Met 4 rechts of links uit de flank tijdens de mars, van 4 naar 2 rotten, rechtsomkeert, van 2 naar 4 rotten
3	Schuins links of rechts, jury geeft richting aan met sectie halt tijdens de schuinse mars
4	Achterwaarts met geweer bij de voet op 1 gelid
5	Knielen in 3 verschillende formaties tijdens de mars <ul style="list-style-type: none">• Frontformatie• Flankformatie met 2• Flankformatie met 4
6	Liggen in 3 verschillende formaties tijdens de mars <ul style="list-style-type: none">• Frontformatie• Flankformatie met 2• Flankformatie met 4
7	Opmarcheren in de flankformatie met 4 tijdens de mars met de linkerguide aan het hoofd, tijdens de uitvoering sectie halt
8	De geweeeroefeningen
9	Tijdens de mars van een frontformatie naar een flankformatie met 4 met de linker guide aan het hoofd, tijdens de mars rechts uit de flank halt
10	Afmarcheren voorbij de jury, deze bepaald met hoofd rechts of links

Commandant

Nr.	Onderdeel	Ptn
1	Houding en optreden	25
2	Commandos's helder en duidelijk	25
3	Commando's juist	25
4	Sabelexercitie	25

Serie C

Nr.	Keuze	Opdracht	Opmerking	Ptn.
1		Rechts richten op 1 gelid, links richten op 2 gelederen		
2		Inrukken, aantreden volgens 3 ^e onderdeel, links richten op 1 gelid, rechts richten op 2 gelederen		
3		Met vieren links of rechts om, tijdens de mars van 4 naar 2 gelederen, rechtsomkeert, dan van 2 naar 4 gelederen		
4		Tijdens de mars met 4 rechts of links uit de flank van 4 naar 2 gelederen, rechtsomkeert, van 2 naar 4 gelederen		
5		Schuins links of rechts in frontformatie met sectie halt tijdens de schuinse mars		
6		Schuins links of rechts, jury geeft strekking aan met sectie halt tijdens de schuinse mars		
7		Knielen in 2 verschillende formaties tijdens de mars		
8		Knielen in 3 verschillende formaties tijdens de mars <ul style="list-style-type: none"> • Frontformatie • Flankformatie met 2 • Flankformatie met 4 		
9		Veranderen van de pas op beide voeten		
10		Achterwaarts met geweer bij de voet op 1 gelid		
11		Liggen in frontformatie en flankformatie tijdens de mars		
12		Liggen in 3 verschillende formaties tijdens de mars <ul style="list-style-type: none"> • Frontformatie • Flankformatie met 2 • Flankformatie met 4 		
13		Opmarcheren in front en flankformatie stilstaande en tijdens de mars		

14		Opmarcheren in de flankformatie met 4 tijdens de mars met de linkerguide aan het hoofd, tijdens de uitvoering sectie halt		
15		De geweeeroefeningen		
16		Looppas in frontformatie met overgang naar gewone pas		
17		Tijdens de mars van een frontformatie naar een flankformatie met 4 met de linker guide aan het hoofd, tijdens de mars rechts uit de flank halt		
18		Inrukken, verzamelen, rechts richten op een gelid en links richten op twee gelederen		
19		Met tweeen en daarna met vieren tijdens de mars		
20		Schuins rechts tijdens de mars in een flankformatie met vieren		
21		Looppas met rechtsomkeert en overgang naar gewone pas		
22		Achterwaartse pas met het geweer bij de voet in een flankformatie		
23		Liggen in een frontformatie tijdens de mars op één gelid		
24		Opmarcheren op één gelid met strekking aangeven		
25		Liggen vanaf de plaats in een flankformatie met vieren met de linkerguide aan het hoofd		
26		Knielen tijdens de mars in de flankformatie met tweeen		
27		Tijdens de mars vanuit een flankformatie met vieren, links uit de flank halt		
28		Afmarcheren met hoofd links		
29		Afmarcheren voorbij de jury, deze bepaald met hoofd rechts of links		
30		Afmelden bij de jury		

10 oefeningen uitzoeken en aankruisen, dezelfde oefeningen voor iedere deelnemende schutterij

Maximaal 100 punten per opdracht

Totaal

Nr.	Onderdeel	Punten
1	Houding en optreden	
2	Commando's helder en duidelijk	
3	Commando's juist	
4	Sabelexercitie	

Maximaal 25 punten per onderdeel

Totaal

Guides	Punten
Beste rechter guide	
Beste linker guide	

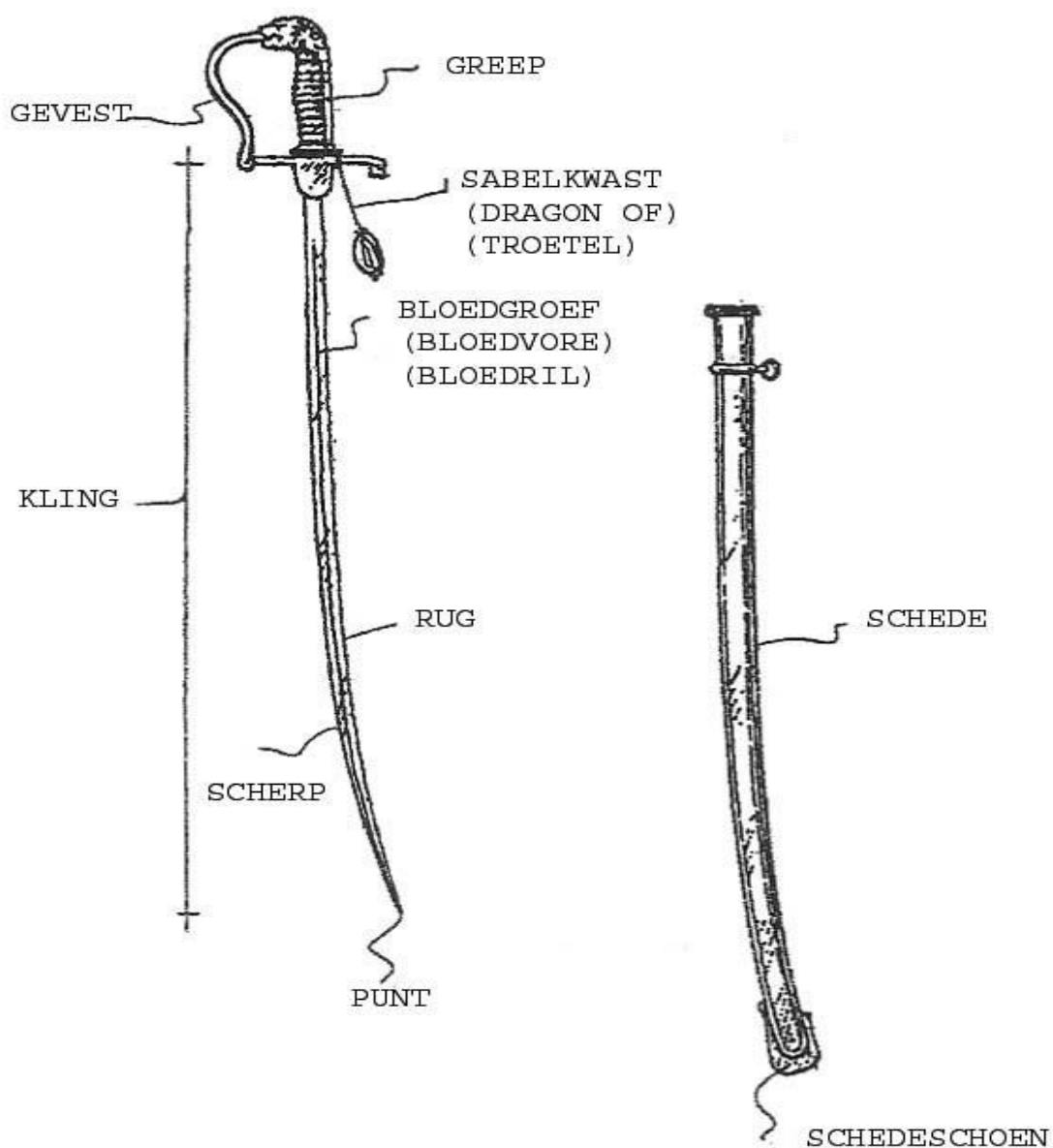
Maximaal 100 punten per guide

Naam jurylid

Handtekening

5. AFBEELDINGEN EN VERRICHTINGEN

5.1 SABELONDERDELEN

5.2 DRAAGHOUDING SABEL

Draaghouding sabel (Volgens art. 429 en 430, reglement 1913)

Draaghouding opgestoken sabel

Op de plaats en in de houding

- de houding is als ongewapend (de armen gestrekt langs het lichaam, de handen nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen de benen);

In de mars

- de rechterarm wordt op natuurlijke wijze bewogen;
- de schede van de officierssabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn.

Draaghouding getrokken sabel

Op de plaats en in de houding

- de sabel wordt met het scherp naar voren en de rug tegen de schouder;
- recht op en neer in de rechterhand gehouden;
- de arm omlaag en bijna gestrekt, de elleboog ongedwongen teruggetrokken;
- de greep tussen de duim en de voorste twee vingers, de overige vingers samengevoegd en naar achter;
- de schede van de officierssabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn.

In de mars

- de rechterhand neemt de natuurlijke beweging, terwijl de kling tegen de bovenarm rust;
- de schede van de officierssabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn;
- de koning en keizer volgen voor wat de schede betreft de officieren vanwege uniformiteit binnen de groep.

Op de plaats rust

- bij het rusten op de plaats is de sabel met de punt omlaag gebracht;
- van de officierssabel kan de punt op de grond worden geplaatst.

Het groeten met de sabel

Op de plaats en in de houding

1e beweging

- de sabel recht op en neer met de greep in de volle hand en het gevest ter hoogte van de borst;
- voor het rechteroog brengen;
- het scherp naar links en de elleboog tegen het lichaam.

2e beweging

- de arm omlaag strekken en tegelijk de kling met de punt naar beneden brengen;
- de rechterhand naast de dij, met de nagels naar voren.

3e beweging

- de sabel in de stand brengen zoals bij de 1e beweging.

4e beweging

- de sabel dragen zoals in de **draaghouding**.

Linker arm

- de schede van de officierssabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;
- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn.

In de mars (Defilé)

Op het commando **hoofd-rechts (links)** en **-staat**, voeren alle officieren, inclusief de generaal en onderofficieren, in marstempo de onderstaand omschreven bewegingen met de sabel uit. Tijdens de mars voeren adjudanten alle sabelbewegingen uit zoals voorgeschreven bij de officieren.

Eerste beweging (geschiedt als men het punt, waar het eerbewijs moet worden toegebracht, tot op vijf passen is genaderd.)

- op het commando **hoofd-rechts (links)**;
- in marstempo de sabel recht op en neer, met de greep in de volle hand en het gevest ter hoogte van de borst;
- voor het rechteroog brengen;
- het scherp naar links en de elleboog tegen het lijf

Tweede beweging (indien men dat punt twee passen voorbij is)

- de arm omlaag strekken en te gelijk de kling met de punt naar beneden brengen;
- de rechterhand naast de dij, met de nagels naar voren.

Derde beweging

- op het commando **staat**;
- in marstempo, de sabel in den stand brengen als bij de eerste beweging.

Vierde beweging

- de sabel dragen zoals in de houding.

Gedurende het salueren wordt de linkerarm niet bewogen.

Linker arm

- de schede van de officierssabel kan met de linkerhand worden vastgehouden, zodanig dat deze schuin achterwaarts naar beneden is gericht;
- wordt de schede vastgehouden dan is dit in bovengreep, tussen duim en de voorste twee vingers, de ringvinger en pink samengevoegd achter de greep;

- wordt de schede niet vastgehouden dan dient de linkerarm gestrekt langs het lichaam, de hand nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen het been, te zijn.

Draaghouding degen

De degen is altijd opgestoken: op de plaats en in de houding

- de houding is als ongewapend (de armen gestrekt langs het lichaam, de handen nagenoeg plat met aaneengesloten vingers terzijde tegen de benen).

5.3 DEFILÉ, STOKBEWEGINGEN TAMBOUR-MAÎTRE

DEFILÉ 2e MANIER

**EERSTE BEWEGING
DERDE BEWEGING**

TWEEDE BEWEGING

5.4 STOKBEWEGINGEN VOLGENS EXERCITIEREGLEMENT

UITTREKSEL UIT :

*No. 100. Tamboers- en Hoornblazersschool
TAMB. HOORNBL. SCH.
(Aanschrijving D. v. D: van 30 December 1931,
He Afd. B., Nr. 59).
BREDA.
De Koninklijke Militaire Academie.
1932. (pagina 32)*

HOOFDSTUK III

De stok van den Sergeant- of Korporaal-tamboer.

19. Dragen

In de houding wordt de stok, met den knop omlaag, met de rechterhand, een handbreedte boven den knop, rechtstandig vastgehouden, de duim links, de overige vingers aaneengesloten en flauw gebogen rechts j de rechterarm omlaag en bijna gestrekt, de elleboog naar achteren.

In den marsch volgt de rechterarm de bewegingen van het lichaam, terwijl de stok tegen den bovenarm rust. Bij het Op de plaats rusten of in de rust marcheeren, wordt de stok naar verkiezing gedragen.

20. De teekens.

- a. Voorwaarts: met de punt van den stok in de bedoelde richting wijzen.
- b. Halt houden: den stok recht omhoogsteken.
- c. Van richting veranderen: met den stok een boog naar links/rechts beschrijven.
- d. Uitvoeringsteeken (waarop een door een Sergeant- of Korporaal-tamboer opgegeven signaal . moet worden aangevangen): den stok met een korten '1i stoot schuinsrechts omhoog brengen.
- e. Staken van slaan of blazen: den stok in den stand brengen als in d. en hem daarna snel in de houding terugbrengen.

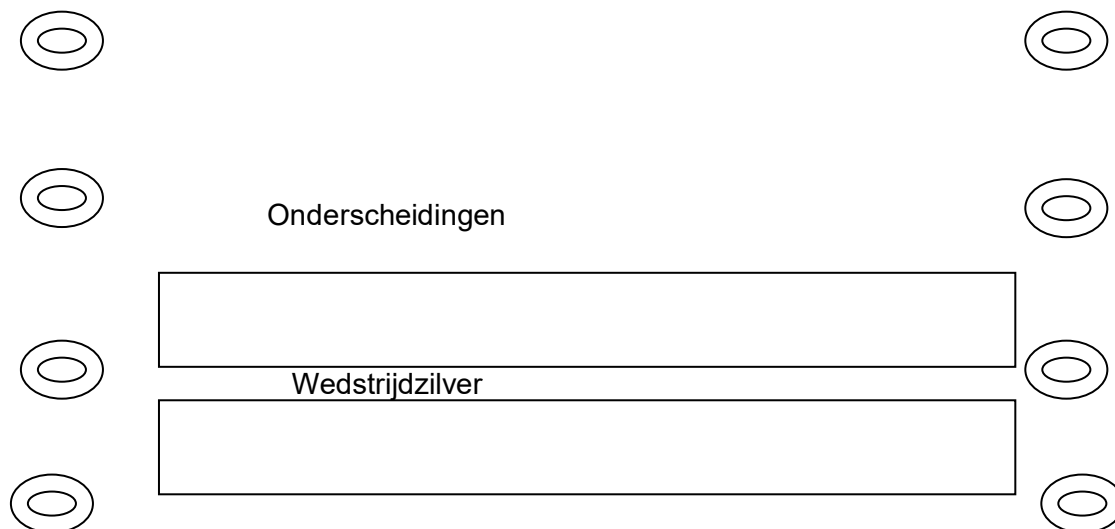
21. De stok van den Sergeant- of Korporaaltamboer behoort niet tot de velduitrusting.

5.5 DRAGEN ONDERSCHIEDINGEN IN COMBINATIE MET WEDSTRIJDZILVER

Het dragen van de onderscheidingen mag niet meer bedragen van 1 rij, de schutter maak zelf een keuze welke hij wil dragen.

Indien een schutter enkel wedstrijdzilver draagt, wordt dit gedragen ter hoogte van de plek van de onderscheidingen zoals aangegeven op onderstaande tekening.

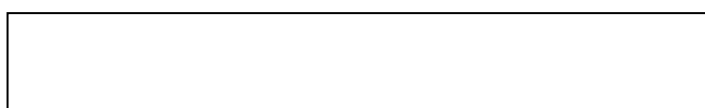
Het dragen van onderscheidingen en wedstrijdzilver op een uniform met 2 rijen knopen

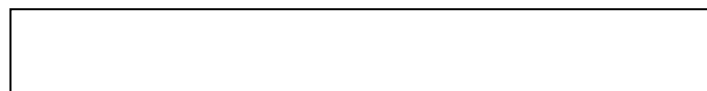
Het dragen van onderscheidingen en wedstrijdzilver op een uniform met 1 en 3 rijen knopen.
Indien een schutter enkel wedstrijdzilver draagt, wordt dit gedragen ter hoogte van de plek van de onderscheidingen zoals aangegeven op onderstaande tekening.

Onderscheidingen

Wedstrijdzilver

5.6 BIJLAGE BIJ MODELSTE GENERAAL

Beoordeling van de generaal kan in 3 onderdelen worden opgedeeld:

1. Vragen omtrent theoretische kennis;
 - Uniform, uitmonstering en toebehoren;
 - Functie;
 - Exerцитiereglement.
2. Praktische handelingen;
 - Bewegingen;
 - Handelingen met de sabel (trekken sabel, uitbrengen sabelgroet en terug in de beginpositie, uitvoeren 'op de plaats rust')

3. Beoordeling uniform

Volgens de normen van de OLS-federatie (Paragraaf 2.11)

Ad. 1.1 Vragen omtrent theoretische kennis – Uniform, uitmonstering

a. wat is de betekenis van de oranje sjerp bij officieren?

A: In eerste instantie was het een vorm van herkenningsteken (bij welk leger hoor je). Sinds het begin van de 80-jarige oorlog in 1568 droegen officieren een oranje sjerp, over de schouder of om het middel geknoopt.

Later gaf het de verbondenheid aan van het Nederlandse koningshuis (Oranje).

Officieren werden aangesteld door legerleiding (de Stadhouder).

Deze lotsverbondenheid met het huis van de Oranjes werd naast de eed door middel van een sjerp uitgedrukt.

b. Geef een ander woord voor schouderbedekking.

A: Epaulet (= épaule is Frans voor schouder).

c. Waar is het woord sabel van afgeleid?

A: tot op heden niet eenduidig te herplaatsen. Italiaans: sciabola,

Spaans: sable

Frans: sabre

Ad 1.2 Vragen omtrent theoretische kennis - Functie

a. Wat betekent het woord 'generaal'?

A: Algemeen officier

b. Noem de generaalsrangen.

A: Oude Exercitie: Generaal-Majoor, luitenant-generaal, en generaal.

c. Wat is een generaal met maarschalksstaven op zijn uniform?

A: Een rang, boven de rang van generaal, die alleen in oorlogstijd werd toegekend. Deze rang werd bij Koninklijk Besluit in 1914 afgeschaft. Laatste veldmaarschalk was Frederik I van 1840-1881 (zoon van Koning Willem I).

Tot 1956 had de generaalsrang bij de landmacht naast vier zilveren sterren nog maarschalksstaven als onderscheidingsteken. Het vlaggenprotocol van de marine kent nog de admiraal, die gelijk is aan de maarschalk (of aan de vlootadmiraal in andere landen). Die rang is evenwel bij Koninklijk Besluit in 1956 afgeschaft. (Bron: Wikipedia).

d. Wie wordt aangesproken met 'Generaal'?

Door militairen worden alle generaalsvarianten aangesproken met 'generaal'.

De luitenant-generaal en de generaal hebben recht op de civiele aanspreektitel 'excellentie'. De generaal-majoor is in civiele termen 'hoogedelgestreng'.

e. Wat betekent Generaal b.d.?

Generaal buiten dienst (generaal die niet meer in actieve dienst is en veelal met pensioen is).

f. Hoe kunnen we de officieren onderverdelen?

- opperofficieren
- hoofdofficieren
- subalterne officieren

g. Welke officieren zijn opperofficieren?

A: Oude Exercitie: Generaals: Generaal-majoor, luitenant-generaal, en generaal.

h. Welke officieren zijn hoofdofficieren?

A: Majoor, luitenant-kolonel en kolonel

i. Welke officieren zijn sub-alterne officieren?

A: 2^e luitenant, 1^e luitenant en kapitein

j. Wie bekleedt een rang, wie bekleedt een graad?

A: Officieren bekleden een rang en onderofficieren en korporaals een graad.

k. Welke rang heeft een overste?

A: Luitenant-kolonel.

l. Wat betekent het woord adjudant?

A: Een persoonlijke helper van een hooggeplaatst persoon, hoeft niet persé de rang van officier te bekleden.

m. Wat is het verschil tussen een vaandrig en een adjudant?

A: Een vaandrig is een nog niet beëdigd officier en heeft de Militaire Academie gevolgd, hij kan doorgroeien naar een hogere rang. De term komt af van het vroegere gebruik dat de jongste officier het vaandel mocht dragen.

Een adjudant is de hoogste onderofficiersrang en kan niet meer in rang doorgroeien (heeft niet de Militaire academie gevolgd).

Nederlandse adjudanten dragen gouden nestels en dragen als rangonderscheidingsteken een gouden stip op het uniform.

Ad 1.3. Vragen omtrent theoretische kennis – exercitiereglement (Oude Exercitie)

- a. **Welke exercitie volgens welk reglement beoefent uw vereniging?**

A: Volgens het reglement 1914 met sabelexercitie uit 1913.

- b. **Volgens welke onderdelen van het exercitie reglement 1914 kan men aantreden?**

A: artikel 28: eerste onderdeel, exercitie op één gelid zonder geweer

Artikel 48: tweede onderdeel, exercitie op één gelid met geweer

Artikel 62: derde onderdeel: exercitie op twee gelederen.

- c. **Hoeveel soorten commando's onderscheidt het exercitiereglement en welke?**

A: Twee. Waarschuwingscommando en uitvoeringscommando.

- d. **Noem commando's die niet worden vooraf gegaan door een waarschuwingscommando?**

A: staat, verzamelen, nummeren, herstelt, knielen, liggen en opstaan.

- e. **Wat mag niet tussen een waarschuwingscommando en een uitvoeringscommando?**

A: artikel 8: geen verklaringen en/of opmerkingen maken door de commandant.

- f. **Hoe moet een commando worden uitgesproken?**

A: artikel 8: op luide, bevelende en levendige toon.

- g. **Hoe zijn de marsen onderverdeeld binnen de oude exercitie?**

A: artikel 34: Frontmarsen, flankmarsen en schuinse marsen.

- h. **Wat is tussenruimte en wat is de afstand tussen de manschappen?**

A: Artikel 13: Tussenruimte is de ruimte tussen 2 personen die naast elkaar staan.

A: Artikel 14: Afstand is de ruimte tussen 2 personen die achter elkaar staan (ongeveer 60 cm).

- i. **Welke zijn de passen, hun lengte en hun snelheid?**

A: artikel 21: Gewone pas: 75 cm per pas en 120 passen in de minuut.

Looppas: 90 cm per pas en 165 passen in de minuut.

Achterwaarste pas: 37,5 cm per pas en 120 passen in de minuut (altijd links beginnen).

- j. **Wanneer wordt de achterwaartse pas gebezigd?**

A: Artikel 24: Wanneer het een verplaatsing betreft over een zeer kleine ruimte.

k. **Wat betekent het woord 'guide'?**

A: artikel 28: een gegradueerde of geoefende man.

Gids, richtman van een peloton.

l. **Noem de onderdelen van een sabel en van de schede?**

A: sabel: greep, gevest, kling, scherp, rug, sabelpunt, bloedril.

**Schede: een of meerdere bevestigingsringen en de schedeschoen.
(zie tekening normenboek).**

m. **Hoe salueren officieren bij het presenteren van de geweren?**

A: Wanneer de geweren als eerbewijs worden gepresenteerd, voeren de officieren voor zover zij de sabel getrokken hebben, de eerste en tweede beweging van het salueren uit en blijven gedurende het presenteren van de geweren in die houding staan.

Officieren die sabel niet getrokken hebben, verrichten dan de gewone militaire groet. Linkerhand als ongewapend, dus niet in de greep aan de sabel.

5.7 VOORBEELD FOTO's Bloemen – mooiste koningin, mooiste keizerin

Levend boeket, gedragen in de rechterhand

Mooiste koningspaar, mooiste keizerspaar

De koningin/keizerin legt de linkerhand op de onderarm van de koning/keizer

Handschoenen – ‘goed passend en schoon’

Soetelaarster

Marketentser

Sappeur

Generaal- Draaghouding sabel opgestoken

Fourragère

6. SAMENVATTING

Tekstuele aanpassingen op grond van besluiten van de normencommissie

* 0.1: Praktische aanwijzingen:

Er is geen deelnemende vereniging, die een vaandel heeft uitgereikt gekregen door of namens ZM de Koning der Belgen. Het nijgen van het vaandel aan deze autoriteit is derhalve niet nader uitgewerkt bij het onderdeel 'beste vaandeldrager'.

Deelname aan een wedstrijd op het terrein is uitsluitend mogelijk na deelname aan de optocht;

* 2.1/2.5: Indien een koning of keizer een jacquet draagt, dan wordt het gilet dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knoop na.

* 2.9: Hofdames zijn niet verplicht bloemen te dragen. Indien gedragen dan is alleen een levend bloemenboekje toegestaan; het boekje wordt dan in de rechterhand vastgehouden.